

Krista-Maria Vabamägi

Lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset Kysy kirjastonhoitajalta-palvelussa

Opinnäytetyö

Syksy 2017

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalvelualan Tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja Kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Kirjasto- ja tietopalveluala

Tekijä: Krista-Maria Vabamägi

Työn nimi: Lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset Kysy kirjastonhoitajalta-palvelussa

Ohjaaja: Sari Mäkinen-Laitila

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 46

Liitteiden lukumäärä: 0

Opinnäytetyössä analysoitiin Kysy kirjastonhoitajalta-palveluun tulleita lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä. Siitä haluttiin selvittää, millaisia lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyviä kysymyksiä esitetään ja ketkä niitä esittivät. Kysy kirjastonhoitajalta-palvelusta kysymykset kerätiin arkistoon, josta niitä voidaan etsiä joko hakusanoilla tai -lausekkeilla. Lastenkirjallisuuteen liittyviä kysymyksiä löytyi 699 kappaletta ja nuortenkirjallisuuteen liittyen kysymyksiä oli 599 kappaletta. Yhteensä oli siis 1298 kysymystä. Tarkoituksena oli myös arvioida, ovatko kysymysten esittäjät lapsia vai aikuisia.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia ja sisällön erittelyä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa kerätään aineisto, käydään se läpi ja jaetaan erilaisiin, nimettyihin ryhmiin. Sisällön erittelyssä taas analysoidaan kysymyksiä määrällisesti ja laitetaan kysymykset esimerkiksi erilaisiin taulukoihin lukumäärinen ja prosenttien mukaan.

Opinnäytetyössä havaittiin, että eniten kysymyksiä esitettiin jonkin tietyn kirjan löytämiseen liittyen. Etsintää vaikeutti se, että kirjasta muistettiin vain osia juonesta ja mahdollisesti kansikuva. Ihmiset ovat selvästi löytäneet Kysy kirjastonhoitajalta-palvelun, koska sieltä saa suurella todennäköisyydellä vastauksia kysymyksiin. Tutkimusaineiston perusteella myös lukusuosituksia pyydettiin palvelusta.

Avainsanat: lastenkirjallisuus, nuortenkirjallisuus, tietopalvelukeskukset, verkkopalvelut, kvalitatiivinen tutkimus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Bachelor of Business Administration

Specialisation: Library and Information Services

Author/s: Krista-Maria Vabamägi

Title of thesis: Questions about children and youth literature in Ask the Librarian service

Supervisor(s): Sari Mäkinen-Laitila

Year: 2017

Number of pages: 46

Number of appendices: 0

The purpose of this thesis was to analyse the questions asked in Ask a Librarian services about children's and young people's literature. It was also important to find out, what kind of questions were asked about children's and young people's literature and who asked them. Ask a library services questions are collected in the archive, from which they can be searched by keywords or search queries. There were 699 questions related to children's literature and 599 questions were related to youth literature. The total number of questions was then 1298. The aim was also to evaluate, whether the inquirers were children or adults.

As a research method, qualitative research content analysis and content analysis were used in the thesis. In qualitative research content analysis, data is collected, passed through, and divided into different, named groups. When analysing content, the questions are quantified and put questions, for example, in different tables by number and percentage.

The thesis found that most questions were asked about finding a specific book. The search was difficult, because only parts of the book were remembered and maybe the cover page. People have clearly found the Ask a Librarian service, because there is a high probability of questions been answered. Based on the research material, reading recommendations were also requested for the service.

.

.

Keywords: children's literature, juvenile literature, information centres, networks, services

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	5
1 JOHDANTO.....	6
2 KYSY-VERKKOPALVELUT.....	7
2.1 Kysy kirjastonhoitajalta verkkopalvelu.....	7
2.2 Miten palvelu toimii?.....	10
2.3 Muita kysy-verkkopalveluita.....	11
3 LASTEN- JA NUORTENKIRJALLISUUS.....	15
4 LASTEN- JA NUORTENKIRJALLISUUS VERKOSSA.....	17
4.1 Lapsille ja nuorille suunnattuja verkkosivuja.....	17
4.2 Lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyvät verkkosivut.....	19
5 MITEN JA MISTÄ LAPSET JA NUORET ETSIVÄT TIETOA?.....	23
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	26
6.1 Tutkimusmenetelmät.....	26
6.2 Tutkimuksen rajaus.....	27
7 TUTKIMUSTULOKSET.....	28
7.1 Tutkimuksen toteutuksen kuvailu.....	28
7.2 Kysymysryhmät.....	28
7.3 Analyysi lastenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä.....	29
7.4 Analyysi nuortenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä.....	34
7.5 Analyysi lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä.....	37
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	39
LÄHTEET.....	43

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Kysy.fi-palvelun etusivu	12
Kuva 2. Ask a Librarian-palvelun etusivu	13
Kuva 3. Bibblan svarar-palvelun etusivu	14
Kuva 4. Sivupiiri.fi etusivu	18
Kuva 5. Okariino.fi etusivu	18
Kuva 6. Lastenkirjainstituutti.fi etusivu	20
Kuva 7. IBBY Finland ry:n etusivu.....	21
Kuva 8. Koordinaatti.net etusivu	24
Kuvio 1. Vastausten määrä Kysy kirjastonhoitajalta-palvelussa	10
Taulukko 1. Lastenkirjallisuutta koskevat kysymykset suuruusjärjestyksessä	30
Taulukko 2. Lastenkirjallisuuden kysymysten määrät vuosina 1999-2017	33
Taulukko 3. Nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset suuruusjärjestyksessä	33
Taulukko 4. Nuortenkirjallisuuden kysymysten määrät vuosina 1999-2017	34
Taulukko 5. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden kysymykset suuruusjärjestyksessä .	37
Taulukko 6. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden kysymykset vuosina 1999-2017	38

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena ovat lasten ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset Kirjastot.fi:n Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden kysymykset oli asiasanoitettu lasten-, nuorten- tai lasten- ja nuortenkirjallisuus-asiasanoilla. Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa on kysytty yli 34 000 kysymystä, eivätkä ne kaikki koske vain kirjallisuutta. Lisäksi sivustolta löytyy linkkejä muihin kysy-palveluihin. Opinnäytetyössä halutaan myös arvioida sitä, kysyvätkö lapset ja nuoret aikuisia enemmän lasten- ja nuortenkirja-aiheisia kysymyksiä palvelussa.

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden aiheisia kysymyksiä löytyi palvelusta 1298. Niistä 699 kysymystä koski lastenkirjallisuutta ja 599 nuortenkirjallisuutta. Kysymykset ajoittuivat vuosien 1999 ja 2017 marraskuun väliin. Kysymysten ja vastausten määrää ei tarvinnut rajata juuri lainkaan. Kysymyksiin sisältyivät eri genreihin kuuluvat kysymykset, kuten fantasia ja scifi kysymykset, sekä englannin- ja ruotsinkieliset kysymykset. Ainoat poisjätetyt kysymykset olivat nuorten aikuisten kirjallisuutta koskevat kysymykset. Näissä kysymyksissä oli asiasanana nuoret aikuiset.

Tässä opinnäytetyössä kysymyksiä analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä ja sisällön erittelyllä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä kerätään aineisto, käydään se läpi ja jaetaan erilaisiin, nimettyihin ryhmiin. Sisällön erittelyssä analysoidaan kysymyksiä määrällisesti ja laitetaan kysymykset esimerkiksi erilaisiin taulukoihin lukumäärinen ja prosenttien mukaan.

Työn teoriaosassa pohditaan, mitä lasten ja nuortenkirjallisuus on, mistä siitä löytää tietoa, sekä miten ja mistä lapset ja nuoret löytävät kirjallisuusaiheista tietoa. Lisäksi esitellään myös Kysy kirjastonhoitajalta –palvelua, sekä muita kysy-palveluita.

Tähän opinnäytetyöhön saatiin erittäin suurta apua ja paljon tietoa Kirjastot.fi-toimituksen suunnittelijalta, Nina Granlundilta, joka on ollut alusta asti mukana kehittämässä ja ylläpitämässä Kysy kirjastonhoitaja –palvelua.

2 KYSY-VERKKOPALVELUT

2.1 Kysy kirjastonhoitajalta verkkopalvelu

Kysy kirjastonhoitajalta-verkkopalvelu aloitettiin 1998 puhtaasti kokeiluna. Se oli yksi ensimmäisistä kirjaston verkkopalveluista, kun yleisten kirjastojen yhteiset verkkosivut päätettiin avata internettiin. Silloisia palveluita olivat kirjastojen yhteystietorekisteri, linkkikirjasto, keskustelufoorumit kirjastojen työntekijöille, sekä 1999 vaki-naistettu Kysy kirjastonhoitajalta –palvelu, joka tuolloin muuttui valtakunnalliseksi kokeiluksi ja lopulta vakituiseksi palveluksi. Koska tietopalvelu kuuluu keskeisenä osana kirjaston palveluihin, oli luontevaa luoda kyseisenlainen palvelu verkkoon. Ajatus yhteisestä palvelusta syntyi heti ja mukana oli alusta asti useita kirjastoja. Granlundin (2017) mukaan mallia otettiin myös muista maista, kun suomalaista palvelua suunniteltiin. Vuonna 2000 järjestettiin ensimmäinen etätietopalvelupäivä. Samana vuonna ilmestyivät myös ruotsinkielinen Fråga bibliotekarien- ja englanninkielinen Ask a Librarian-palvelut, jotka toimivat yhä tänäkin päivänä.

Kysymykset ja vastaukset päätettiin heti alussa koota julkiseen arkistoon, jotta niistä olisi hyötyä muillekin tiedonhakijoille. Tämän vuoksi kaikki kysymys-vastausparit on asiasanoitettu. Julkisesta arkistosta onkin ollut hyötynä, sillä se on toiminut pääväylänä lukijoiden ja kysyjien saapumiselle Kysy kirjastonhoitajalta-palveluun. Toinen merkittävä päätös oli yhteistyö kirjastojen välillä. Ensin vastaajana toimi vain Helsingin kaupunginkirjasto, mutta myöhemmin seuraan liittyi Rovaniemi. Kun vihdoin siirryttiin koekäytöstä jatkuvaan käyttöön, mukaan tulivat Tampere, Aura ja Oulu. Yhteistyössä oli mukana aluksi vain yleisiä kirjastoja, mutta 2001 mukaan tulivat myös erikoiskirjastot. Siitä lähtien palvelu on ollut kaikkien kirjastosektorien yhteinen. Vuosina 2015 ja 2016 vastaamassa oli 75 kirjastoa: 56 yleistä- ja 19 erikoiskirjastoa. 2016 joukkoon liittyi kuitenkin kokonaan uusi vastaajataho: Yle Arkisto. (Granlund 2017.)

Myös teknisiä uudistuksia on palvelussa tehty vuosien aikana useita. Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa toimi lyhyen aikaa kokeiluna valtakunnallinen chat-palvelu. Se aloitettiin vuonna 2010 ja se päättyi vuonna 2013. Kysy kirjastonhoitajalta –

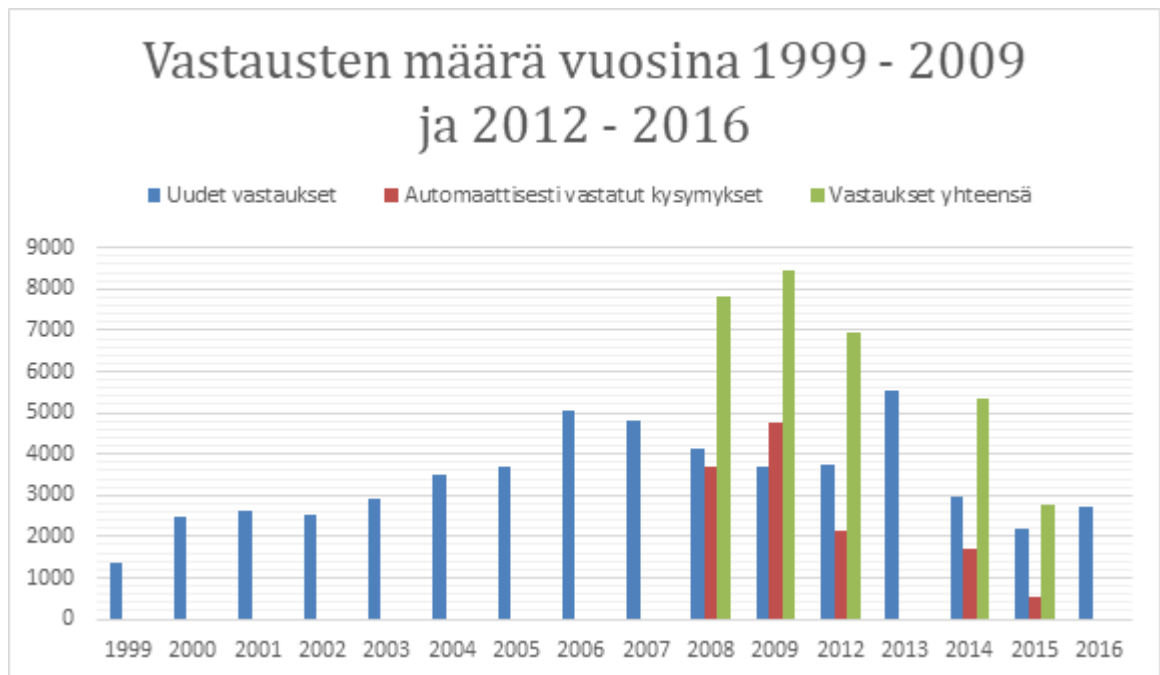
palvelussa oli käytössä myös Semanttinen Web-sovellus vuosina 2008–2015. Sen kehittäminen alkoi jo vuonna 2007, jolloin valmistui Opas-palvelun prototyyppi. Op-paan tarkoituksena oli analysoida lähetetyt kysymykset ja etsiä vastausarkistosta aiempia, vastaavanlaisiin kysymyksiin laadittuja vastauksia vastaajan hyödynnettäväksi. Opas myöskin haki aineistotietokannasta ja linkkikirjastosta valmiit hakutulokset automaattisesti. Kun palvelu sitten tuli kirjastolaisten käyttöön 2008, oli siihen lisätty myös julkinen palvelu, jossa asiakkaat saivat myös käydä läpi vastausarkistoa. (Granlund 2007.) Vuonna 2015 Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa toiminut automaattinen semanttinen sovellus jouduttiin poistamaan tuotannosta, koska se rikkoutui eikä siihen saatu päivitystä (Granlund 2016). Granlund (2017) selitti, että tällä hetkellä semanttinen sovellus on jäänyt myös toistaiseksi pois, koska sen uusiminen tuntuu taloudellisesti hyvin hankalalta, sillä sovellukset ovat kalliita ja budjetti on pieni.

Granlund (2017) kertoo, että tällä hetkellä on meneillään käyttöliittymän uudistus, jossa vaihdetaan palvelun vastaamistekniikka. Lisäksi palvelun ulkoasu uudistetaan kokonaan. Kysy kirjastonhoitajalta –palvelu on siirtymässä samalle alustalle, kuin sen emoportaali, Kirjastot.fi (Granlund 2017). Kysy kirjastonhoitajalta perusti omat Facebook-sivut vuonna 2010 joulukuussa, seuraten Kirjastot.fi-sivua, joka oli liittynyt hieman aikaisemmin samana vuonna. Koska Kysy kirjastonhoitajalta –palvelu halusi enemmän näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa, oli Facebook luontevin vaihtoehto. Sosiaalisen median avulla olisi myös helpompi tavoittaa käyttäjäryhmiä, jotka eivät sinänsä tunne kirjaston palveluita, eivätkä ole kirjaston asiakkaita ennestään. Lisäksi tuohon aikaan Facebookissa oli enimmäkseen nuoria, jotka oli helpompi tavoittaa sosiaalisen median kautta. Facebookin kautta tulee jonkin verran kysymyksiä, joko julkaistuna sivulla tai viesteinä. Myös ne pääsääntöisesti julkaistaan Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun sivuilla. (Granlund 2017.)

Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa kysytään monia erilaisia kysymyksiä. Pääosin kysytään tietoa kirjoista, kirjailijoista ja kirjallisuudesta yleensä. Myös kirjaston muusta aineistosta, kuten e-kirjoista, musiikista ja elokuvista, on esitetty kysymyksiä. Ihmiset haluavat myös tietoa kirjaston palveluista ja -käytöstä. Lisäksi tiedustel-

laan lukusuosituksia, apua koulutehtäviin tai tukea älylaitteiden käyttöön. Vaikka kirjastonhoitajat eivät tietäisikään vastausta kysymykseen, osaavat he kuitenkin neuvoa kysyjää, mistä kyseistä tietoa voisi etsiä.

Tilastollisesti katsoen kysymysten määrä on tasaisesti noussut ja laskenut. Sarmelan (2010) mukaan Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun aloittaessa 1999, vastauksia annettiin 1343. Kaksi vuotta myöhemmin vastausten määrä oli melkein tuplaantunut (2647), jonka jälkeen määrä jatkoi tasaisesti kasvamista vuoteen 2007, jolloin vastauksia oli annettu 4822. Vuosien 2008 - 2015 välisenä aikana Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa oli käytössä semanttinen sovellus, jonka löytämät vastaukset lisättiin normaaleihin kysymyksiin, aiheuttaen niihin 2754 - 8456 kysymyksen piikin. Vuonna 2015 Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa esitettiin 2754 kysymystä. Verrattuna seuraavaan vuoteen (2710), niiden määrä laski vain 44. Vuosina 2012, ja 2014 - 2016, Facebookissa vastattiin 16 - 40 kysymykseen. Vieraskielisten kysymysten määrä on myös vaihdellut, sillä vuosina 2008 - 2009 ja 2014 - 2016 esitettiin ruotsinkielisiä kysymyksiä 25 - 142 ja englanninkielisiä kysymyksiä 53 - 175. Muilta vuosilta tilastoja ei löytynyt.

Kuvio 1. Vastausten määrä Kysy kirjastonhoitajalta-palvelussa (Vabamägi 2017).

2.2 Miten palvelu toimii?

Kysy kirjastonhoitajalta on Kirjastot.fi:n tarjoama palvelu, jonka tarkoituksena on etsiä vastauksia ja tiedonlähteitä asiakkaille. Kirjastot.fi on kaikille avoin, suomalaisten yleisten kirjastojen verkkopalvelukokonaisuus, jonka fyysinen toimipiste sijaitsee Helsingin kaupunginkirjastossa, Pasilan kirjastossa. Kirjastot.fi – sivuston etusivulta löytyy linkki kyseiseen palveluun, mutta myös joidenkin kirjastokimppojen sivuilta, kuten Eepos-kirjastojen. Tämän lisäksi Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun voi löytää myös Facebookista. Kirjastot.fi tarjoaa palvelun myös ruotsin- ja englanninkielisenä.

Palvelua on todella helppo käyttää kaikilla kolmella kielellä. Ylin sivupalkki ohjaa kyselylomakkeeseen. Ensimmäinen kirjoituspalkki on tarkoitettu kysymykselle. Tämän jälkeen täytetään lisätiedot: nimi, sähköpostiosoite ja asuinkunta. Vastaaja voi myös laittaa rastin ruutuun, jossa kertoo asuvansa Suomen ulkopuolella. Kysyjä voi tämän jälkeen ilmoittaa, millä kielellä hän haluaa vastauksen: ensisijaisesti suomeksi, vain suomeksi tai jollain muulla kielellä, jolloin kysyjä voi kirjoittaa, millä kielellä hän haluaa vastauksen. Kysyjä voi myös kohdistaa kysymyksen johonkin tiettyyn kirjastoon. Valittavissa ovat 56 yleistä- ja 19 erikoiskirjastoa. Lisäksi listasta löytyvät erityiskategoriat: E-Aineisto, Kirjallisuus, Musiikki ja Tekijänoikeus. Kysyjä

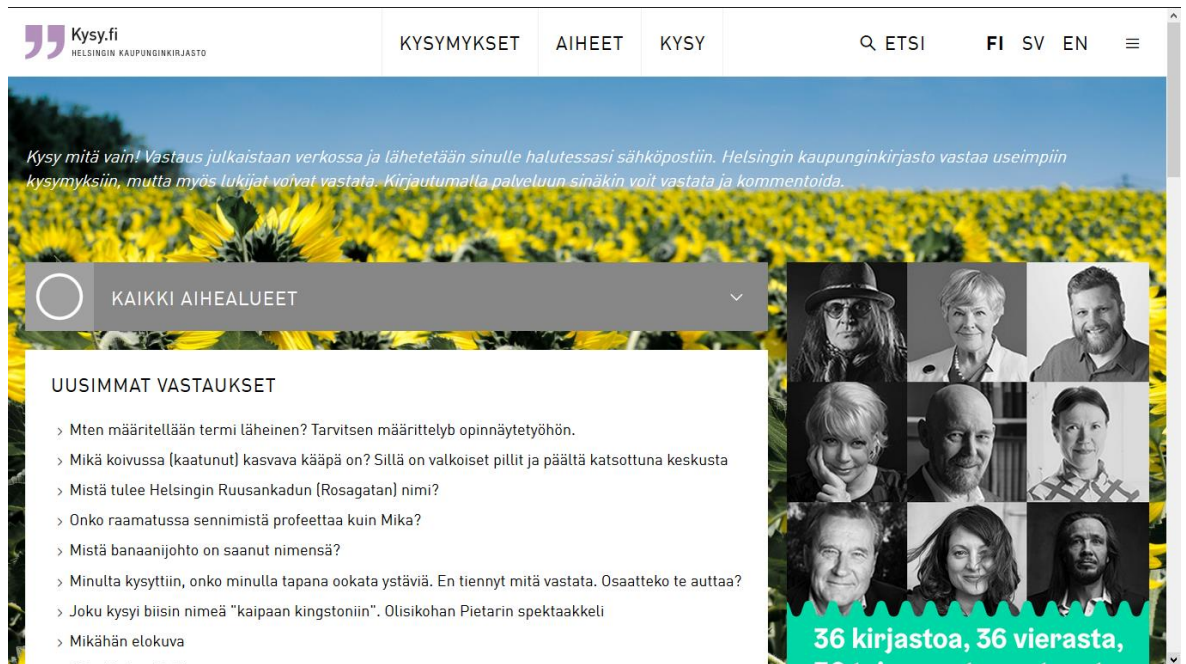
voi vielä laittaa viimeiseen tekstilaatikkoon lisätietoja, ennen kuin lähettää kysymyksen palveluun. Kysymykseen vastataan sähköpostitse, ja se arkistoidaan. Toinen sivupalkki ohjaa Vastaukset-sivulle, jossa kysymykset voidaan järjestää kolmeen eri kategoriaan: luetuimmat, kommentoiduimmat ja parhaat vastaukset. Muuten vastaukset on järjestetty vastauspäivän mukaan.

Kolmas sivupalkki on Haku, jossa käytetään Boolean logiikkaa kysymysten etsinnässä. Hakupalkkiin kirjoitetaan hakusanat, ja sen jälkeen valitaan vaihtoehdoista kaikkia hakusanoja (JA) tai joitakin hakusanoja (TAI). Koska kaikki kysymykset asiansanoitetaan, Hakemisto-sivupalkista pääsee katsomaan kaikki asiansanat A:sta Ö:hön. Kohdasta muut löytyvät myös numerot, sekä erikoismerkit, kuten á, é ja š. Tämän lisäksi sivulla on hakupalkki, johon voi kirjoittaa hakemastaan aiheesta ja näin selvittää, löytyykö siihen liittyviä asiansanoja.

Viides sivupalkki on Tietoa palvelusta, jossa kerrotaan palvelun toiminnasta ja käytöstä. Kuudennessa sivupalkissa on lueteltu kaikki vastaajakirjastot. Erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden nimet ja aihealueet on selitetty lyhyesti. Lisäksi sivulla on linkki kyseisten kirjastojen/palveluiden sivuille. Sivulla on myös lista kunnankirjastoista, jotka vastaavat kysymyksiin, sekä ohjeistus, mistä näiden kirjastojen kotisivut löytyvät. Seitsemäs sivupalkki käsittelee muita Kysy-palveluita Suomessa ja Suomalaisien kirjastojen kysy-palveluita. Sivustolla myös kerrotaan, että osa palveluista on maksullisia.

2.3 Muita kysy-verkkopalveluita

Suomesta löytyy muitakin, Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun kanssa olevia, samankaltaisia palveluita. Kysy.fi on maksuton verkkotietopalvelu, jota ylläpitää Helsingin kaupunginkirjasto. Helsingin kaupunginkirjaston kirjastovirkailijat ja -hoitajat ja Kysy.fi-palvelun rekisteröityneet käyttäjät vastaavat sivulla esitettyihin kysymyksiin. Usein kirjaston työntekijät vastaavat kysymyksiin ensimmäisenä, mutta myös rekisteröityneet käyttäjät vastaavat kysymyksiin, jotka avataan suoraan heille. Helsingin kaupunginkirjaston verkkokirjastoyksikkö vastaa Kysy.fi-palvelun kehittämisestä ja ylläpidosta, (Helsingin kaupunginkirjasto, [viitattu: 4.11.2017])

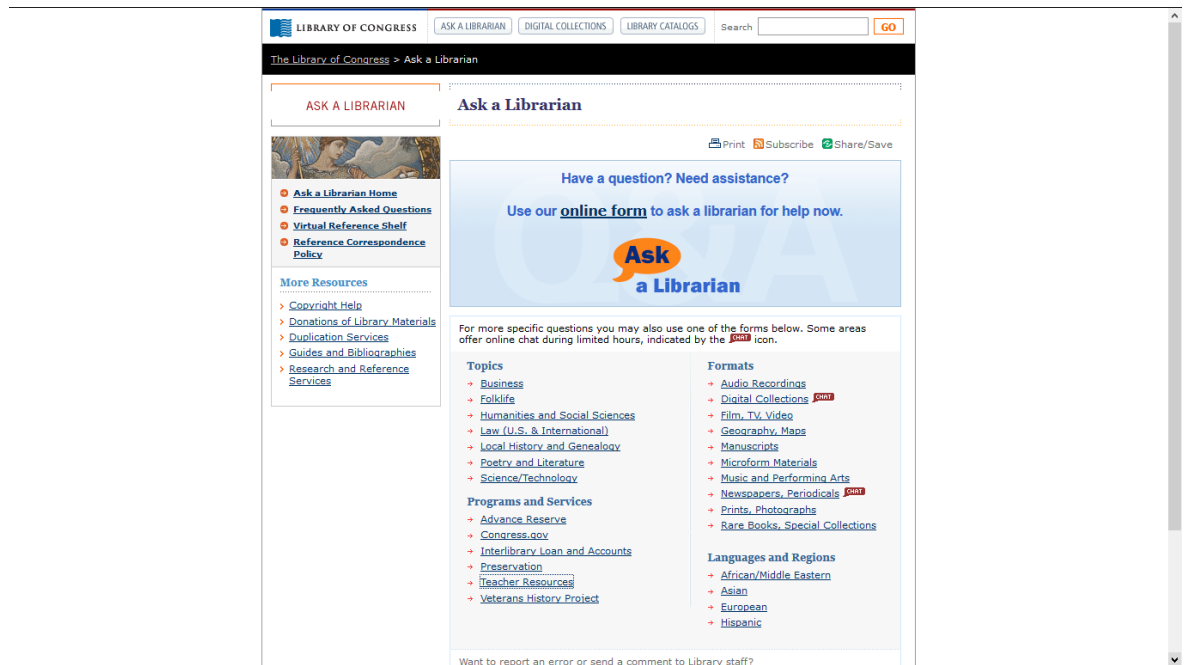

Kuva 1. Kysy.fi-palvelun etusivu (Kysy.fi 2017).

Kysy.fi jatkaa vuosina 2001 - 2012 toimineen iGS Tietohuoltoaseman (information Gas Station) toimintaa. Alun perin suunnitelmassa oli vain kaksivuotinen projekti, mutta siitä tulikin osa kirjaston arkityötä. iGS:llä ja myöhemmin Kysy.fi-palvelulla oli viikoittainen radio-ohjelma Yleisradion Ylen aikainen - kanavalla, jonne pystyi lähettämään kysymyksiä soittamalla tai netin kautta. Radio-ohjelma toimi vuosina 2003 - 2013. Nykyään Helsingin kaupunginkirjaston tuottamassa ja Radio Helsingin arki-aamuisin lähettämässä ohjelmasarjassa Stadin salaisuudet voi kuunnella Kysy.fi:n Helsinkiin liittyviä kysymyksiä. Kaikki Stadin salaisuudet ovat kuunneltavissa Kirjastokaistalla (Helsingin kaupunginkirjasto, [viitattu: 4.11.2017]) Muita kirjastoja, joilla on samankaltaisia tietopalveluita, ovat esimerkiksi Tampereen-, Jyväskylän- ja Aalto-yliopistojen kirjastot. Lisäksi tietopalvelua tarjoavat Eduskunnan kirjasto, Tilastokirjasto ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Hyvä esimerkki samankaltaisesta palvelusta ulkomailla on Kongressin kirjaston ylläpitämä, Ask a Librarian-palvelu (ei pidä sekoittaa Floridan osavaltiossa toimivaan, samannimiseen palveluun). Palvelu on jotakuinkin samanlaista: mutta verkossa esitettävän kysymyksen lisäksi palveluun voi lähettää kysymyksiä sekä faksilla, että postitse. Tämän lisäksi kahden aihealueen kohdalla voi esittää kysymyksen chatissa, joka on auki klo 14 – 16. Sivustolla on neljä eri aluetta, joihin kysymykset

luokitellaan: aiheet, ohjelmat ja palvelut, formaatit ja kielet. Jokaisella osastolla on myös usein kysytyt kysymykset, jotka neuvotaan käymään läpi ennen uuden kysymyksen lähettämistä (The Library of Congress, [viitattu 5.11.2017]).

Kuva 2. Ask a Librarian-palvelun etusivu (The Library of Congress 2017).

Ruotsissa toimii myös vastaavanlainen palvelu, nimeltä Bibblan svarar. Kyseessä on maksuton vastauspalvelu, jossa vastaajina ovat Tukholman-, Uumajan- ja Malmön kirjastot, sekä Ruotsin kansalliskirjasto (Kungliga biblioteket). Kysymyksiä esitetään ruotsiksi, suomeksi ja englanniksi, mutta myös venäjän-, espanjan-, ranskan-, puolan-, farsin- tai arabiankielisiin kysymyksiin vastataan. Palvelu toimii samalla tavalla, kun Kysy kirjastonhoitajalta –palvelu: kysymyksiin vastataan sähköpostitse ja vastaus arkistoidaan sivustolle. Vastaaminen ei rajoitu pelkästään kirjallisuuteen, vaan palvelusta voi kysyä mitä tahansa aihetta koskevia kysymyksiä. (Bibblan svarar, [viitattu 5.11.2017].)

BIBBLAN SVARAR BIBBLAN GUIAR

BIBBLAN SVARARTM GRATIS SVARSTJÄNST FRÅN SVERIGES BIBLIOTEKARIER Svenska ▾

[Hem](#) [Svarsarkivet](#) [Vi som svarar](#) [Gästarkivet](#) [Om Oss](#)

Funderar du på något?

Skicka in en fråga så svarar vi så snabbt som möjligt

Varför flyttar fåglarna söderut?

Ange din e-postadress Bifoga en bild

Om du studerar, välj nivå ▾

Ställ fråga

▾ Alla kategorier Sök i svarsarkivet Sök

Kuva 3. Bibblan svarar-palvelun etusivu (Bibblan svarar.se 2017).

3 LASTEN- JA NUORTENKIRJALLISUUS

Lastenkirjallisuuden sanotaan olevan kirjallisuudenlajina poikkeuksellinen, koska se on nuortenkirjallisuuden lisäksi ainoa kirjallisuudenlaji, joka määräytyy lukijakunnan ja yleisön mukaan sekä lisäksi vielä lukijakunnan iän mukaan (Mustola 2014, 15).

Yrjö Hosiailuoman (2003, 508) mukaan lastenkirjallisuus on lapsille ja nuorille kirjoitettua kirjallisuutta, joka elää ja kehittyy vuorovaikutuksessa aikuisten kirjallisuuden kanssa. Hosiailuoma väittää, että lastenkirjat ovat pituudeltaan suhteellisen lyhyitä, ja niiden sanasto ja lauseenrakenne olisi yksinkertaisempi, kuin aikuisille tarkoitettussa kirjallisuudessa. Hosiailuoma kuitenkin jättää huomiomatta, että nykypäivänä lastenkirjat voivat olla usean kymmenen sivun mittaisia. Lisäksi hän on unohtanut kokonaan nonsense-kirjallisuuden, jossa Heikkilä-Haltusen (2015) mukaan ”ilakoidaan estottomasti kielellä ja houkutellaan lasta leikkimään sen monilla mahdollisuuksilla”. Hosiailuoma (2003) kertoo myös, että lastenkirjallisuudessa käsitellään lapsille tuttua kokemusmaailmaa ja viljellään runsaasti fantasiaa (Hosiailuoma 2003, 508).

Toisen näkökulman lastenkirjallisuuden määritelmään antavat Karasma ja Suvilehto (2013, 14). Heidän mukaansa lastenkirjallisuus on oma lajinsa, jolla on sille tyypillinen muoto, sisältö, eettinen suuntaus, sekä jossain määrin myös pyrkimys opettamaan ja kasvattamaan. Koska lastenkirjoilla on tahdottu opettaa eri asioita eri aikakausina, on lastenkirjallisuus siksi sidoksissa aikansa kasvatustieteeseen ja vallitseviin kasvatuseriaatteisiin. Vanhemmassa lastenkirjallisuudessa pyrittiin moraalisuuteen ja lasten haluttiin olevan tottelevaisia, avuliaita ja rehellisiä. Todellisina hyveinä pidettiin nöyryyttä ja hurskautta. Nykyään lastenkirjojen ei haluta tyrkyttävän ehdotonta kuuliaisuutta vanhempia- ja aikaihmissiä kohtaan. Lastenkirjallisuuden tehtävä on sopeuttaa lapset todelliseen elämään. Siksi heille nykyään kerrotaan aivan avoimesti syntymästä, kuolemasta, avioerosta, ympäristön saastumisesta ja so- dista ym. (Karasma & Suvilehto 2013, 14.)

Nuortenkirjallisuus on nuorille ja nuorille aikuisille (10–25 vuotta) tarkoitettua kirjallisuutta, jolle on tunnusomaista seikkailullisuuden ja jännittävyyden ohella oman ikäluokan ongelmien käsittely (Hosiailuoma 2003, 643). Karasma ja Suvilehto (2013,

13 – 14) rajaavat nuortenkirjallisuuden melko samalla tavalla. Vaikka heidän mukaansa lasten- ja nuortenkirjallisuuden välinen raja on häilyvä. Yleisesti katsotaan, että 10-vuotiaana siirryttäisiin nuortenkirjoihin, mutta tämä ei tarkoita sitä, etteikö lastenkirjoja luettaisi edelleen. Satujen viehätys vähenee ja kiinnostus siirtyy seikkailuihin, tyttö- ja poikakirjoihin sekä realistisempaan kerrontaan. Esimurrosiässä alkavat kiinnostaa puberteettiin liittyvät asiat ja nuoret kiinnostuvat teoksista, jotka kertovat omalle sukupolvelle kuuluvista asioista. Näin nuoret vahvistavat minäkuvaansa. Nuoren aikuisen kuvaukset taas kuuluvat rajavyöhykkeeseen nuortenkirjoista aikuisten kirjoihin. (Karasma & Suvilehto 2013, 14.)

Eräs tapa erotella lasten- ja nuortenkirjallisuus on katsoa YKL:n luokittelua. Yleisesti ottaen kertomakirjallisuus kuuluu luokkaan 84, ja se sisältää lapsille ja nuorille tarkoitettut romaanit, novellit, tarinat, kertomukset, kaskut, pakinat ja muu kertomakirjallisuus (Verkko YKL, 2017). Joissain kirjastoissa lasten- ja nuortenkirjat on myös lajiteltu genren mukaan, niin että kyseiset kirjat olisi helpompi löytää. Luokka 85 on tarkoitettu satukirjoille ja 85.2 taas kattaa kaunokirjallisuuteen kuuluvat kuvakirjat ja kuvalliset vitsit, sekä tekstiltään runomuotoiset kuvakirjat ja muiden kaunokirjallisuustyyppien pohjalta laaditut kuvakirjat (Verkko YKL, [viitattu 5.11.2017]).

Lasten- ja nuortenkirjallisuutta käsittelevää tieto- ja tutkimuskirjallisuutta löytyy kaikista yleisistä kirjastoista, YKL-luokasta 86.11. Kyseisestä luokasta löytyvät esimerkiksi lasten- ja nuortenkirjallisuuden, satujen ja kuvakirjojen, sekä lasten- ja nuorten tietokirjallisuuden historia ja tutkimus, erityisesti suomenkielellä tehdyt teokset (Verkko YKL, 2017). Toinen luokka, mistä löytyy tietoa nimenomaan lasten- ja nuortenkirjoista, on 01.58. Kyseinen luokka on tarkoitettu kaunokirjallisuuden bibliografioille, kirjallisuutta kuvaileville luetteloille, joten sieltä löytyy myös luetteloita ilmenteistä lasten- ja nuortenkirjoista (Verkko YKL, [viitattu 5.11.2017]).

4 LASTEN- JA NUORTENKIRJALLISUUS VERKOSSA

Lasten- ja nuortenkirjallisuudesta löytyy kahdenlaisia verkkosivuja: kirjoja esitteleviä sivuja, joista osa on suunnattu lapsille; sekä kirjallisuuteen itseensä ja kirjallisuuden tutkimiseen liittyviä sivuja. Jälkimmäisiä käytetään usein lasten- ja nuortenkirjallisuuden tutkimuksissa. Tietoa lasten- ja nuortenkirjallisuudesta etsivät usein sekä nuoret, nuoret aikuiset, että aikuiset. Esimerkiksi opettajat, vanhemmat, kirjastoalan ammattilaiset, kirjallisuuden tutkijat ja -opiskelijat ovat kiinnostuneita lasten- ja nuortenkirjallisuutta käsittelevistä tiedoista.

4.1 Lapsille ja nuorille suunnattuja verkkosivuja

Sivupiiri.fi-verkkosivu oli alun perin nuorille suunniteltu, kaikkien kirjastojen yhteinen verkkopalvelu, jossa jaettiin lukukokemuksia ja kirjavinkkejä nuortenkirjoista. Sivupiiri.fi syntyi alun perin vuonna 2010, OKM:n (Opetus ja Kulttuuriministeriön) hankkeena (Kyllönen 2011b). Vuonna 2015 se liitettiin osaksi Kirjasampoa, joka taas on yleisesti kaunokirjallisuuteen keskittyvä verkkopalvelu. Sivupiiri on tällä hetkellä yksi Kirjasammon osista, johon on keskitetty lasten- ja nuortenkirjallisuuden artikkelit, kirjavinkkaukset, kirjallisuusvideot, kirjahyllyt ja kirjallisuusesittelyt. (Sivupiiri 2015). Lisäksi sivustolla olevan kysymyslinkin, Miten löydän kiinnostavia nuortenkirjoja Kirjasammosta? takaa löytyä aineiston hakuohjeita ja linkkejä erilaisiin aineiston kirjahyllyihin ja artikkeleihin (Aitonurmi 2015).

Sivupiiri-sivustolla on hakupalvelu, jossa kirjoja voi etsiä teoksen- tai kirjailijan nimen perusteella, sekä erilaisilla asiasanoilla. *Lastenkirjallisuus*-hakusanalla löytyvät tulokset lajitellaan 21 osa-alueeseen: kirjailija/tekijä, romaanit, runot ja runokokoelmat, novellit ja novellikokoelmat, sadut ja satukokoelmat, sarjakuvat ja sarjakuvalbumit, näytelmät ja näytelmäkokoelmat, kuvakirjat, kokoomateokset, aforismi- ja pakinakokoelmat, kansanrunot ja kansanrunokokoelmat, vitsit ja kaskut, tietokirjat, sekä kuunnelmat (Sivupiiri 2017).

Kuva 4. Sivupiiri.fi etusivu (Kirjasampo.fi 2017).

Toinen vuonna 2010 OKM:n luoma hanke oli lapsille suunnattu mediakasvatussivusto, Okariino.fi. Okariino-sivustolla on keskeinen tehtävä innostaa lapset kirjojen lisäksi muiden medioiden pariin. Sivustolla esitellään lastenkirjallisuuden lisäksi elokuvia, sarjakuvia, pelejä ja musiikkia. Okariino.fi pyrkii kannustamaan lapsia kirjojen selailun ja lukemisen lisäksi tekemään omia kirja-arvosteluja. Okariino-sivuston graafinen ilme on kuvittaja Janne Harjun tekemä, kun taas suunnittelijana toimi ru-noilija ja lastenkirjailija Tittamari Marttinen (Kyllönen 2011a).

Kuva 5. Okariino.fi etusivu (Kirjastot.fi 2017).

Tällä hetkellä Okariino.fi on 3–6-vuotiaille tarkoitettu mediapuisto, jota ylläpitää Kirjastot.fi-sivusto, opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Palvelussa lapset voivat tutustua eri mediasisältöihin ja -välineisiin interaktiivisesti sekä tarinallisten kehysten ohjaamina ja pelillisten toimintojen kautta. Lisäksi sivusto tarkoitus on olla lapsille turvallinen paikka opetella mediataitoja ja tutustua internettiin ja mobiiliin. Kirjastot.fi sivustolla ohjeistetaan sivustonkäyttöä seuraavanlaisesti:

Okariino.fi:n puistomaisemassa liikutaan sisältöihin ja toimintoihin aktiivisia maisemaelementtejä klikkaamalla. Maiseman rinnakkaisnäytöille siirrytään nuolinäppäimillä. Okariinon päähahmo on **Okariino-Olli**, okariinopillia soittava poika. Olli esiintyy Okariinon jokaisella näytöllä ja opastaa käyttäjää ääniohjein. Olli seikkailee Okariinon puistomiljöössä käyttäjän kanssa ja löytyy jokaisen näytön oikeasta alakulmasta. (Kirjastot.fi, [viitattu 10.11.2017].)

Vuonna 2007 perustettu, Lapuan kaupunginkirjaston ja Seinäjoen kaupunginkirjasto-maakuntakirjaston yhteinen Runoraitti-sivusto liitettiin osaksi Okariino.fi:tä vuonna 2011. Runoraitin tavoite on esitellä suomalaista lastenrunoutta ja -runoilijoita. Se myös tarjoaa ohjaajille ja opettajille vinkkejä ja vihjeitä, kuinka lastenrunoja voidaan käyttää opetuksen tukena. Lisäksi se tarjoaa julkaisufoorumin lasten omille runoille ja sivustolla on jopa pari runoaiheista peliäkin. Liittyttyään Okariinoon löytyy sen Runoraitista myös nykyään runovideoita. (Kirjastot.fi 2011.)

4.2 Lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyvät verkkosivut

Suomen suurin ja kattavin lasten- ja nuortenkirjallisuuden verkkopalvelu on Lastenkirjainstituutin (LKI) tuottava verkkopalvelu. LKI on valtakunnallinen lasten- ja nuortenkirjallisuuden sekä lastenkirjateen edistämisen ja tiedotuskeskus. LKI:n kirjasto on valtakunnallinen lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja sen tutkimusta tallentava erikoiskirjasto. Lastenkirjainstituutti on perustettu vuonna 1978 Tampereelle, jossa se on vuoteen 2010 saakka nimellä Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutti. Myöhemmin samana vuonna päätettiin, että instituutin nimi muutettaisiin Lastenkirjainstituutiksi. LKI:ssä järjestetään aika-ajoin sekä lasten- ja nuortenkirjallisuuden että kuvituskokoelman näyttelyitä. LKI:llä on myös oma Kysy meiltä -palvelu, jonka kautta saa tietoa lasten- ja nuortenkirjallisuudesta. (Lastenkirjainstituutti 2016a.)

LKI:n kirjastosta löytyy yli 40 000 lasten- ja nuorten kaunokirjallisuusteosta, 1500 aapista ja lukukirjaa, sekä runsas 4200 nidettä lasten ja nuorten tietokirjoja. Noin 80% kaunokirjallisista teoksista on luetteloitu LKI:n kirjaston Onnet-tietokantaan. Lasten- ja nuortenkirjat ovat tarkoitettu lähinnä käytettäväksi instituutin omissa tiloissa, mutta niitä välitetään myös kaukolainoina lukusaliluettavaksi. Toinen LKI:n ylläpitämä tietokanta on nimeltään Koivu ja tähti, josta voi etsiä vuosina 1543 - 1899 julkaistua lasten- ja nuortenkirjallisuutta. Kolmas tietokanta, Kolmen tähden tietoa, taas kertoo mitä kotimaista lasten- ja nuortenkirjallisuutta on käännetty 75 kielelle. (Lastenkirjainstituutti 2016c.)

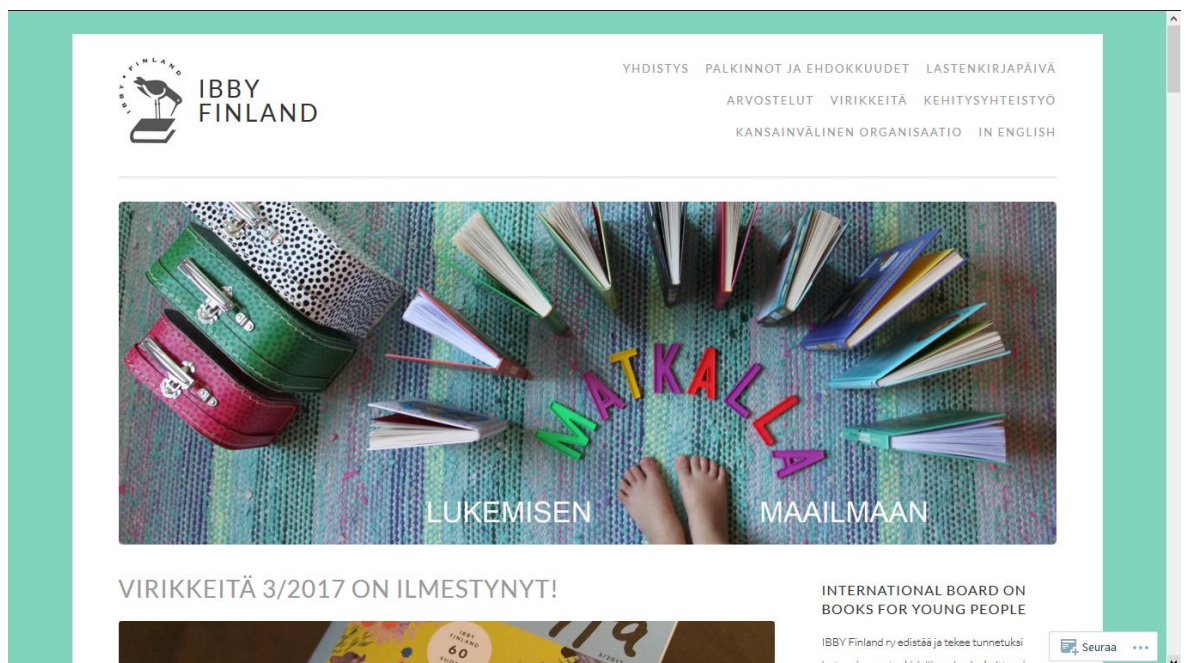

Kuva 6. Lastenkirjainstituutti.fi etusivu (Lastenkirjainstituutti.fi 2017).

LKI:ssa on myös lehtikokoelma lasten- ja nuortenlehtiä, sekä alan erikoislehtiä, yhteensä lähes 750 nimekettä. Vanhimmat LKI:ssä olevat lastenlehdet ovat suomenruotsalainen EOS vuodelta 1854 ja vuonna 1856 painettu Lasten Suometar. Yhä edelleen ilmestyvistä lehdistä löytyy Koululaisen numeroita 1940-luvulta ja Aku Ankan numeroita 1950-luvulta alkaen. Ammattilehtikokoelmassa on sekä kotimaisia että ulkomaisia kirjallisuusalanlehtiä kuten itävaltalainen *Bookbird*, Iso-Britanniassa ilmestyvä *International research in children's literature*, saksalainen *Kjl & m*, Ruotsalainen *Opsis Barnkultur* ja ranskalainen *La revue des livres pour enfants*. Lehtikokoelma on käytettävissä pelkästään instituutin kirjaston lukupaikoilla. LKI myös julkaisee omaa, Onnimanni-nimistä lastenlehteä. (Lastenkirjainstituutti 2016b.)

Lisäksi LKI:n kirjastossa on tutkimuskirjallisuuden kokoelma, johon kuuluu noin 5500 tutkimus- ja tietokirjaa. Niistä opinnäytteitä noin 360 kappaletta. Hakuteoksia lukuun ottamatta tutkimukset ovat lainattavissa sekä paikallislainoina, että kaukolainoina muiden kirjastojen välityksellä. (Lastenkirjainstituutti 2016c.)

International Board on Books for Young People (IBBY) on maailmanlaajuinen, vuonna 1953 perustettu järjestö, jonka tavoitteena on saattaa kirjat ja lapset yhteen. IBBY-organisaatio perustettiin Sveitsissä, missä järjestön toimisto edelleen sijaitsee. Tällä hetkellä kansainväliseen organisaatioon kuuluu yhteensä 75 kansallista jaostoa, mukaan lukien vuonna 1957 perustettu IBBY Finland ry., joka tekee vapaaehtoisvoimin töitä sekä kotimaassa että ulkomailla Suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden aseman eteen. Toiminnan tarkoituksena on mm. tuoda näkyvyyttä korkeatasoisille lasten- ja nuortenkirjoille, vahvistaa lukemiskulttuuria perheissä, sekä esitellä ulkomailla Suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden helmiä. IBBY Finland ry. myös kannustaa lasten- ja nuortenkirjallisuuden tutkimustyötä ja tukee lastenkirjallisuuden parissa työskenteleviä. Yhdistys esimerkiksi jakaa joka kolmas vuosi Anni Swan -mitalin, sekä asettaa ehdokkaita kansainvälisiin palkintoihin ja näyttelyihin. (IBBY Finland, [viitattu 10.11.2017].)

Kuva 7. IBBY Finland ry:n etusivu (Ibbyfinland.wordpress.com 2017).

Kansainvälinen IBBY on viettänyt vuodesta 1967 lähtien H. C. Andersenin syntymäpäivänä 2. huhtikuuta kansainvälistä lastenkirjapäivää (International Children's

Book Day ICDB). Tämän lisäksi IBBY jakaa vuosittaisen Hans Christian Andersen -palkinnon. Palkinto on korkein joko lastenkirjakuvittajalle, tai lastenkirjailijalle myönnettävä, kansainvälinen tunnustus. Joka toinen vuosi IBBY julkistaa myös eräänlaisen kunnialistan, jossa tuodaan esille laadukkaita lasten- ja nuortenkirjallisuuden kirjailijoita, kuvittajia ja kääntäjiä. Lisäksi listalle pääsevät laadukkaasti tuotetut lasten- ja nuortenkirjat. Joka toinen vuosi myös kahdelle lasten ja nuorten lukemista ja lukutaitoa edistäneelle toimijalle myönnetään IBBY Asahi Reading Promotion Award. IBBY tunnetaan myös merkittävänä kansainvälisten kansalaisjärjestöjen ja lastenkirjallisuuden puolestapuhujana maailmalla. Esimerkiksi IBBY:n Yamada Fund tukee eri puolilla maailmaa lukutaitoa edistäviä hankkeita ja itse lukemista. Yamada Fund -rahoitusta myönnetään projekteille, jotka edistävät lukemista ja lukutaitoa, kuten esimerkiksi kirjastojen perustamista. (IBBY Finland, [viitattu 11.11.2017].)

Kansainvälisen IBBY:n kautta on myös mahdollista saada tietoa erityislapsista kerrovista-, sekä heille sopivista kirjoista. Suurin tällainen kokoelma löytyy Toronton kaupunginkirjastosta (North York Central Library), nimellä IBBY Collection of Books for Young People with Disabilities (IBBY CBYPD). Kokoelma sisältää n. 4000 nidettä yli 40 eri kielellä julkaistuja lasten- ja nuortenkirjoja, joista vajaa 60 teosta on suomenkielisiä (Toronto Public Library, 2017). Lisäksi IBBY tukee kahta virtuaalisen lastenkokoelman luomista: Children's Books in Europe, joka koostuu eurooppalaisilla kielillä kirjoitetuista kirjoista, sekä Books for Africa/Books from Africa, joka edustaa eri Afrikan kielillä julkaistuja kirjoja. (IBBY Finland, [viitattu 11.11.2017].)

Lastenkirjainstituutin ja IBBY Finland:in verkkosivut sisältävät hyvin paljon erilaista tietoa lasten- ja nuortenkirjallisuudesta. Näitä sivustoja käyttävät kuitenkin enemmän kirjallisuuden alan opiskelijat ja aikuiset, kuin lapset ja nuoret itse. Tämä ainakin on oletuksena, sillä asiaa ei ole tutkittu. Ei ole varmuutta siitä, löytävätkö lapset ja nuoret näitä sivuja verkkoa selaillessaan, elleivät he nimenomaan etsi tämänkaltaisia sivuja. Lapsilla ja nuorilla on siis suurempi mahdollisuus saada vastauksia lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskeviin kysymyksiinsä Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun kautta.

5 MITEN JA MISTÄ LAPSET JA NUORET ETSIVÄT TIETOA?

Ennen tietokoneita ja internetiä, vastaus oli otsikon kysymykseen ilmiselvä. Jos koulutehtävään piti saada tietoa jostain, kysyttiin aikuisilta ja/tai vanhemmilta sisarusilta apua. Jos kotoa ei löytynyt tietoa, niin suullisessa kuin kirjallisessakaan muodossa, menttiin kirjastoon. Siellä tiedusteltiin kirjastonhoitajalta, mistä löytyisi tietoa etsitystä asiasta. Kirjastonhoitaja saattoi tarkastaa asian kortistosta, mutta jos taas asia oli hänelle tuttu, ohjasi hän tietoa etsivän nuoren asiakkaan oikealle hyllylle ja saattoi jopa auttaa oikean teoksen/teosten löytämisessä. Nykyään kirjastonhoitaja voi vain muutamalla napin painalluksella löytää oikean aineiston, valita parhaat teokset sieltä ja noutaa ne asiakkaalle. Mutta tämän saman asian voivat tehdä myös nuoret asiakkaat itse, sillä tieto on vain muutaman klikkauksen päässä.

Jaakko Sannemann (2009, 104) selittää, että ihmisten elämä on tiedonhakuja. Hän toteaa, ettei ole niin pientä kysymystä olemassa, ettei kukaan etsisi siihen vastausta googlaamalla. Jos Google ei tiedä vastausta, niin ihmiset ajattelivat, että ehkä sosiaalinen media tietää. Google on yleensä ensimmäinen paikka, josta etsitään tietoa. Netscape tai AltaVista koetaan vanhanaikaisiksi, jotkut suosivat Yahooota, toiset taas käyttävät mielellään Bingiä. Yhteinen asia näille kaikille kuitenkin on se, että ne ovat internetin hakukoneita. Jos lapsi tai nuori haluaa tietoa esimerkiksi suosikkibändinsä seuraavasta levystä, etsii hän sen kotisivut hakukoneen avulla. Sosiaalisen median kautta taas voi selvittää, missä kyseinen bändi sillä hetkellä keikkailee. Kun lapsi tai nuori saa tietää, että uusi levy on ilmestynyt, voi hän kuunnella sitä joko YouTube:ssa tai MySpacessa. Jos hän pitää siitä, on todennäköistä, että hän joko ostaa tai lataa musiikin älylaitteeseensa. Nykypäivänä Google ja sosiaalinen media ovat monelle lapselle ja nuorelle kirjasto ja muisti (Sannemann 2009, 105).

Nuorille on kuitenkin olemassa oma tiedonhaun sivusto, jossa on linkkejä eri tietoj- ja neuvontapalveluihin. Kyseessä on Oulussa, vuonna 2006 perustettu nuorisotyön valtakunnallinen palvelu- ja kehittämiskeskus, Koordinaatti.fi. Koordinaatin tavoitteena on taata kaikille nuorille Suomessa yhdenvertaiset tieto- ja neuvontapalvelut. Koordinaatti ylläpitää verkkosivuillaan hakemistoaan, jolla voi etsiä nuorten tieto- ja neuvontapalveluita Suomesta. Haulla löytyy 191 kuntaa, jotka tuottavat nuorten tieto- ja neuvontapalveluita; 165 kuntaa, joissa on nuorten tieto- ja neuvontapisteitä

ja -keskuksia, sekä 35 nuorten tieto- ja neuvontatyön verkkopalvelua. (Koordinaatti, [viitattu 11.11.2017].)

Kuva 8. Koordinaatti.net etusivu (Koordinaatti.net 2017).

Ensimmäinen sivu on Nuortelämää.fi, jossa nuoret voivat etsiä tietoa hyvinvoinnista liikennesääntöihin ja ympäristöasioista työllistymiseen. Nuoria myös neuvotaan tiedonhaussa. Tekstin kirjoittaja painottaa, että vaikka tieto löytyisikin netistä, se ei välttämättä ole luotettavaa. Hän myös mainitsee nuorten eniten käyttämän verkkotietolähteen: Wikipedian. Kirjoittaja painottaa, että vaikka tieto löytyy Wikipediasta helposti, jopa useammallakin kielellä, ei se kuitenkaan riitä esimerkiksi koulutehtävissä ainoaksi lähteeksi, koska wiki-artikkelin kirjoittajan asiantuntijuudesta ei ole milloinkaan varmuutta. Kirjoittaja myös opettaa sivulla hakusanojen muodostamisesta, sekä haun asetuksien säätämisestä oikeanlaisiksi. Hän painottaa erityisesti lähdekriittisyyttä vastauksissa, sekä niiden ajantasaisuuteen. Lopuksi kirjoittaja neuvoo katsomaan hakusanoja YSA:sta, eli Yleisestä suomalaisesta asiasanastosta. (Nuortelämää, [viitattu 11.11.2017].)

Seuraava sivu on JIBBO.net, joka on Seinäjoen seudun nuorten tieto- ja neuvontapalvelu verkossa. JIBBO:on kuuluvat myös Ilmajoki ja Lapua. Myös tältä sivustolta nuoret voivat etsiä tietoa hyvinvoinnista, omillaan asumisesta, opiskelusta, kansainvälisyydestä ja tiedonhausta. Myös JIBBON-sivuilla kirjoittaja painottaa lähdekriittisyyttä ja usean lähteen käytön tärkeyttä. Sivulla on linkit YSA:n-sivuille, HELMET:in

lastenosaston tiedonhaun sivuille, sekä Kirjastot.fi sivustolle, jossa kerrotaan mediakastatuksesta. (JIBBO, 2015.)

Varma paikka, mistä lapset ja nuoret oppivat viralliset tiedonhaun perusteet, ovat kirjasto ja koulu. Esimerkiksi Seinäjoen kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto toimii yhteistyössä Seinäjoen ensimmäisen asteen koulujen kanssa. 1. – 2. luokkalaisten tiedonhaun opetus liittyy hyvin vahvasti lukemaan oppimisen kanssa. Tiedonhaku on vielä pientä: opetellaan mistä- ja keneltä tietoa kannattaa etsiä, kuten lastenosastolta ja kirjastonhoitajalta, tai opettajalta. 3. – 6. luokkalaiset tutustuvat erilaisiin tiedonlähteisiin, sekä opettelevat tiedonhaun alkeita. Ennen yläkouluun siirtymistä oppilaiden odotetaan osaavan etsiä tietoa opettajan ohjeiden mukaisesti ja käyttää hakukoneita, arvioiden samalla hakutulosten luotettavuutta. Opetussuunnitelman mukaisesti 7. luokalla erityisesti huomiota kiinnitetään tiedonhankintataitojen opetukseen. 8. luokalla taas keskitytään enemmän lukemaan innostamiseen ja kirjallisuuskasvatukseen. Lopulta 9. luokan jälkeen oppilas osaa, tavoitteiden toteutuessa, suunnitella tiedonhankintansa etukäteen ja etsiä itsenäisesti lähdemateriaalia. Hän osaa myös käyttää kirjaston aineistotietokantaa monipuolisesti sekä hallitsee YKL:n ja YSA:n käytön. Oppilas myös ymmärtää Boolean logiikan ja tuntee eri tietokantoja. Lisäksi hän osaa ottaa huomioon tekijänoikeudelliset seikat, suhtautuu kriittisesti löytämäänsä tietoon ja osaa vertailla tietolähteitä sujuvasti. (Seinäjoen kaupunginkirjasto 2011.)

Lasten ja nuorten suorittama lasten- ja nuortenkirjallisuuden tiedonhaku on aivan oma, erityinen tiedonhaun osa-alue. Lapset ja nuoret etsivät usein joko omiin harrastuksiinsa liittyen- tai koulutehtävää, esimerkiksi esitelmää varten tietoa. Kirjastot.fi:n Kysy kirjastonhoitajalta –palvelu on yksi mahdollinen hakupalvelu, jonka kautta lapset ja nuoret voivat etsiä tietoa lasten- ja nuortenkirjallisuudesta. Vastajina palvelussa ovat tiedonhaun ammattilaiset, jotka usein ovat myös lasten- ja nuortenkirjallisuuden asiantuntijoita. Heiltä saatava tieto on luotettavaa ja asiantuntevaa.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimusmenetelmät

Käytän opinnäytetyössäni tutkimusmenetelminä sisällönanalyysiä ja sisällön erittelyä. Sisällönanalyysi kuuluu kvalitatiivisen, eli laadullisen aineistoanalyysimenetelmään. Sisällön erittely taas on kvantitatiivinen eli määrällinen aineiston analyysimenetelmä.

Laadullista tutkimusta käytetään silloin, kun ilmiötä ei tunneta. Sen tarkoitus on siis vastata kysymykseen: mistä ilmiössä on kyse (Kananen 2014, 60). Sisällönanalyysi on yksittäinen metodi, mutta myös väljä teoreettinen kehys, jonka avulla erilaiset analyysikonaisuudet voidaan liittää toisiinsa. Sisällönanalyysin pyrkimyksenä on järjestellä haluttu aineisto selkeään ja tiiviiseen muotoon, kadottamatta kuitenkaan sen sisältämää informaatiota. Tarkoituksena on siten luoda selkeä, sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Tässä tutkimuksessa ilmiö on lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91, 108).

Sisällönanalyysi voidaan tehdä kolmella eri tavalla: aineistolähtöisesti, teorialähtöisesti tai teoriaohjaavana sisällönanalyysina (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95). Tähän opinnäytetyöhön menetelmäksi valittiin aineistolähtöisen analyysitapa. Analyysi toteutetaan käymällä läpi haluttu aineisto, lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyvät kysymykset. Prosessin aikana selvitettiin, minkälaisia kysymyksiä löytyi eniten, jonka jälkeen niistä luotiin alustavat ryhmät.

Kun puhutaan sisällön erittelystä, tarkoitetaan kvantitatiivista, eli määrällistä analyysia jonkin tekstin, dokumentin tai kysymysten sisällöstä. Kvantitatiivisen tutkimuksen pohjalla ovat aina teoriat, jotka selittävät tutkittavaa ilmiötä (Kananen 2014, 133). Tässä opinnäytetyössä hypoteesina esimerkiksi oli se, että lasten- ja nuortenkirjallisuudesta kysyvistä yli puolet, ellei enemmänkin, olisi aikuisia.

6.2 Tutkimuksen rajaus

Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa oli tutkimusta tehtäessä yli 34 000 kysymystä. Niistä lasten ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä oli yhteensä 1298. Kysy Kirjastonhoitajalta –palvelun hakemistosta löytyi 699 kysymystä, jotka käsittelivät lastenkirjallisuutta ja 599 kysymystä, jotka käsittelivät nuortenkirjallisuutta. Hakutermejä yhdistelemällä selvisi, että 124 kysymystä käsittivät molemmat hakusanat.

Palvelussa olevien kysymysten ja vastausten suuren määrän vuoksi aihetta täytyi hieman rajata. Koska tässä opinnäytetyössä käsiteltiin vain lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä, ei siihen otettu lainkaan nuorten aikuisten kirjallisuutta koskevia kysymyksiä. Näitä koskevat kysymykset oli asiasanoitettu nuoret aikuiset-asiasanalla. Koska lasten- ja nuortenkirjallisuus pitää sisällään useita genrejä, ei lähdetty karsimaan esimerkiksi fantasia- ja tieteiskirjallisuutta koskevia kysymyksiä pois. Tämän lisäksi kysymysten joukossa oli vain kaksi vieraskielistä kysymystä, joten nekin saivat jäädä käsiteltäviin kysymyksiin.

Kysy kirjastonhoitajalta –palvelusta on tehty aikaisemmin yksi opinnäytetyö, joka käsittelee tietyn aihealueen kysymysten tutkimista. Opinnäytetyössä Hanna-Kaisa Taskinen selvitti, minkälaisia fantasia- ja tietokirjallisuuteen liittyviä kysymyksiä kysyttiin Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa, vuonna 2013. Hänen opinnäytetyössään on yhdeksän ryhmää, joihin hän on lajitellut kysymykset:

Kysymysryhmät

- Kirjailijoihin liittyvät kysymykset
- Kirjasarjoihin liittyvät kysymykset
- Suositusten pyytäminen
- Kirjan suomentamiseen liittyvät kysymykset
- Tietyn kirjan etsiminen
- Kirjan saatavuuteen kirjastosta tai kirjakaupasta liittyvät kysymykset
- Lisätiedon pyytäminen tietystä genrestä
- Kirjan ilmestymiseen liittyvät kysymykset
- Muut kysymykset

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Tutkimuksen toteutuksen kuvailu

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen kohteena oli Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa kysytyt lasten- ja nuortenkirjallisuuden kysymykset. Nämä kysymykset löytyivät Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun vastattujen kysymysten hakuarkistosta, joista ne löytyivät hakusanoilla lastenkirjallisuus, nuortenkirjallisuus, sekä lasten- ja nuortenkirjallisuus. Ainoat poisjätettävät kysymykset olivat ne, joissa oli hakusanana nuoret aikuiset, tarkoittaen että kysymyksissä haluttiin tietää nuorten aikuisten kirjallisuudesta, mitä tässä opinnäytetyössä ei tutkita. Kaikki kysymykset (1298) käytiin läpi ja jaettiin kahdeksaan ryhmään, jotka olivat:

- Kirjailijoita koskevat kysymykset
- Kirjasarjoja koskevat kysymykset
- Tietyn kirjan etsintä
- Tiettyyn genreen tai aiheeseen liittyvät kysymykset
- Lukusuositusten pyytäminen
- Kirjan saatavuutta kirjastosta koskevat kysymykset
- Koulutehtäviin liittyvät kysymykset
- Muut kysymykset

Myös kysymysten vastausvuodet käytiin myös läpi ja eriteltiin 18 eri vuoteen (1999 - 2017). Kummassakin tapauksessa kysymysten määrä ryhmittäin- ja vuosittain laskettiin numeerisesti ja prosentuaalisesti. Kysymykset käytiin läpi myös silmämääräisesti ja pyrittiin arvioimaan, kuinka moni kysyjistä oli lapsi/nuori tai aikuinen.

7.2 Kysymysryhmät

Lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset jaettiin kahdeksaan ryhmään. *Kirjailijoita koskevat kysymykset* -ryhmässä käsiteltiin vain pelkästään kirjailijoihin liittyviä kysymyksiä. Näitä olivat mm. tiedustelut kirjailijan taustatiedoista, tuotannosta tai kysymyksistä 'kuka tämä henkilö on?' *Kirjasarjoja koskevat kysymykset* -

ryhmässä olevissa kysymyksissä haluttiin yleensä tietää, montako osaa johonkin tiettyyn sarjaan kuuluu, mihin järjestykseen ne kuuluivat tai milloin seuraava osa johonkin sarjaan ilmestyy. *Tietyn kirjan etsiminen* -ryhmän kysymykset koskivat yleensä joko itse-, tai sukulaisen lukemaa kirjaa, jonka haluaisi nyt lukea uudestaan. Yleensä kysyjät muistivat teoksista kansikuvan tai juonenpätkiä. *Tiettyyn genreen tai aiheeseen liittyvät kysymykset* -ryhmässä oli kahdenlaisia kysymyksiä. Ensimmäiset koskivat jotain tiettyä yleistä genreä, kuten fantasia- tai kauhukirjallisuutta. Toiset kysymykset koskivat kirjojen aiheita, kuten avaruus, vammaisuus ja koulu- kiusaaminen. *Lukusuositusten pyytäminen* -ryhmässä oli myös kahdenlaisia kysymyksiä. Joko lukusuosituksia pyysivät lapset ja nuoret itse, tai sitten niitä pyysi lapsen tai nuoren vanhempi. Toinen suositusten pyytäjä oli opettaja, joka halusi luke- mista opettamalleen luokalle. *Kirjan saatavuutta kirjastosta koskevat kysymykset* –ryhmässä kysyttiin joko jo kirjastossa olevia teoksia, tai ilmestymässä olevia. *Kou- lutehtäviin liittyvät kysymykset* –ryhmässä yleensä lapset ja nuoret halusivat tietoa joko jostain kirjasta, tai kirjailijasta koulussa pidettävää esitelmää varten. Aikuiset taas etsivät tietoa opinnäytetöihin, graduihin tai tutkielmiin. Tähän ryhmään sijoitet- tiin myös ne kysymykset tietyistä kirjailijoista, jos kysymyksessä mainittiin sen ole- van koulutehtävää/esitelmää varten. *Muut kysymykset* -ryhmässä olevat kysymyk- set eivät sovi mihinkään yllämainituista kysymysryhmistä.

7.3 Analyysi lastenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä

Kysy kirjastonhoitajalta –palvelusta löytyi 699 lastenkirjallisuuteen liittyvää kysy- mystä. Kysymykset sijoiteltiin kukin omaan ryhmäänsä yllämainituin perustein. Tau- lukossa 1. näkyy kysymysten määrät ryhmittäin, suurimmasta pienimpään. Ryhmien nimet on myös lyhennetty, jotta ne mahtuisivat paremmin taulukkoon (Taulukko 1., 30).

Taulukko 1. Lastenkirjallisuutta koskevat kysymykset suuruusjärjestyksessä.

Ryhmät	Kysymysten määrä	%
Tietty kirja	308	44,06 %
Lukusuositukset	137	19,6 %
Muut	67	9,59 %
Kirjailijat	59	8,44 %
Genre/Aihe	40	5,72 %
Kirjasarjat	36	5,15 %
Saatavuus	33	4,72 %
Koulutehtävä	19	2,72 %
Yhteensä	699	100 %

Kuten taulukosta näkyy, *Tietyn kirjan etsiminen* -ryhmään tuli eniten kysymyksiä, vajaa puolet. Melkein kaikissa tämän ryhmän kysymyksissä etsittiin kirjaa, jonka nimiä tai kirjoittajaa ei muistettu, koska se haluttaisiin lukea uudestaan. Suurin osa kysyjistä myös muisti päähenkilöiden nimiä tai pätkiä kirjan juonesta. Osassa kysymyksistä etsittiin jopa useampaa teosta.

Lukusuositusten pyytäminen -ryhmään tuli seuraavaksi eniten kysymyksiä, melkein viidennes kysymysten kokonaismäärästä. Osa suositusten pyytäjistä oli aikuisia, jotka etsivät lapselleen/lapsilleen lukemista, kun esimerkiksi: ”Pojat tykkäsivät kovasti Neropatin päiväkirjoista. Nyt ne on kaikki luettu. Mitä niiden jälkeen voisi kokeilla, onko mitään vastaavia humoristisia kirjoja 10-vuotiaille pojille?” Kysyjinä oli myös opettajia, jotka halusivat lukuvinkkejä oppilailleen, mutta löytyipä joukosta jopa koulukirjaston ylläpitäjiä.

Mitä lukuharrastusta herättäviä ja ylläpitäviä (nykyaikaisia) lastenkirjoja suosittelisitte ostettavaksi koulukirjastoon ala-asteelle? 1.-2. luokille, 3.-4. luokille, 5.-6. luokille? Rahaa on käytettävissä n.5000-10000 mk.

Muut kysymykset -ryhmään päätyivät sellaiset kysymykset, jotka eivät sopineet mihinkään muuhun ryhmään. Kysytyjä asioita oli mm. lasten kirjaston käyttöön liittyvät asiat, kirjojen käännösten paikkansapitävyys sekä tietoa kirjakustantamoista. Näitä-

kin kysymyksistä esittivät aikuiset, mutta myös lapset olivat lähettäneet mielenkiintoisia kysymyksiä, kuten esimerkiksi: "Miten kaikki ihmiset voi syntyä?" Jotkut kysymyksistä olivat hyvin spesifejä, joihin vain asiaan perehtynyt henkilö voi osata vastata, kuten esimerkiksi tämä Harry Potteriin liittyvä kysymysryöppy.

Miksi J.K. Rowling tappoi Harry Potter -kirjasarjassaan lähes kaikki ne, jotka jollain tapaa vastustivat auktoriteettejä? Kuinka pöllöt löytävät aina henkilön, jolle kirje on osoitettu, vaikkei kirjeessä lue, eikä niiden lähettäjä välttämättä kerro? Esimerkiksi neljännessä kirjassa Harry laittoi Hedwigin viemään kirjettä Siriukselle, ja sanoi vain: "Vie tämä Siriukselle, jookosta?". Toinen esimerkkini on vielä parempi! Kolmannessa kirjassa Harry oli laittanut Hedwigin viemään kirjettä Ronille ja ennen kuin Hedwig palasi hän karkasi Likusteritieltä ja päätyi lopulta Vuotavaan Noidankattilaan, JOSSA HEDWIG JO ODOTTI HÄNTÄ!!!! kiitos. :)

Kirjailijoita koskevat kysymykset -ryhmän kysymyksissä haluttiin tietoa kirjailijasta, mutta ei välttämättä sen tarkemmin kerrottu, mihin tarkoitukseen tietoa tarvittiin. Poikkeuksena tästä oli Merja Jalo -aiheinen kysymys esimerkiksi: "Mikä on Merja Jalon postiosoite (s-posti ja/tai kirjeposti), johon hänelle voi lähettää palautetta hänen kirjoistaan?"

Tiettyyn genreen tai aiheeseen liittyvät kysymykset -ryhmässä selvästi enemmistönä aikuiset etsivät tietynaiheisia kirjoja lapsille, kuten saamelainen kulttuuri, sirkus ja huvipuistot, palomiehet ja kotimaiset kivet. Usein kysyjälle kelpasivat sekä kauno-, että tietokirjallisuus aiheesta, mutta toisinaan taas aineistoa myös rajattiin aiheen vakavuuden takia, kuten esimerkiksi: "Asiakas tarvitsisi lasten kertomakirjan, jossa puhutaan valehtelemisestä. Lapsi on 10-vuotias poika, jonka ongelma on valehtelu. - Hauskat kansansadut eivät käy."

Kirjasarjoja koskevat kysymykset -ryhmän kysymykset koskivat usein suosittuja kirjasarjoja, joiden kaikista osista haluttiin tietoa, tai joihin odotettiin uusia osia, niin kuin esimerkiksi: "Tuleeko kirjailija M.I. McAllisterilta jatkoa kirjoille 'Orrin, usvasaaren sankari' ja 'Orrin ja sydänkivi'?"

Kirjan saatavuutta kirjastosta koskevat kysymykset -ryhmään tuli toiseksi vähiten kysymyksiä. Melkein kaikki niistä olivat aikuisten esittämiä, tietyn kielisen aineiston etsintään keskittyviä, kuten vaikkapa: "Hei! Löytyykö pääkaupunkiseudun kirjastoista tsetsenian kielisiä kirjoja lapsille?"

Kaikkein vähiten esitettiin kysymyksiä, jotka kuuluivat ryhmään *Koulutehtäviin liittyvät kysymykset*. Tietoa kyllä etsittiin kirja- ja kirjailijaesityksiin ja esitelmiin, mutta hyvin vähän. Kaikista tämän ryhmän kysymyksistä vain kolme oli ilmiselvästi aikuisten kirjoittamia, esimerkiksi: ”Tietoa kirjailija Jorma Nenosesta tutkielmaa varten.” Toinen taas halusi tietoa venäläisistä lastenkirjallisuuden kääntäjistä graduaan varten, kun taas kolmannella oli hyvin tarkat vaatimukset.

Teen tutkimusta lastenkirjoista, joissa otetaan kantaa eläineettisen näkökulman ja eläinsuojelun puolesta. Lastenkirjan eettinen näkökulma voi olla joko piilotettuna tekstiin tai sitten suora moraalinen opetus. Eettinen näkökulma voi olla pieni lausahdus jossakin tai sitten koko kirjan läpi kantava ajatus. Tarvitsisin löytää sekä uusia että vanhoja lastenkirjoja – niin suomalaisia kuin ulkomaalaisiakin kirjoja. Vinkkejä? Kiitos jo etukäteen.

Lastenkirjallisuuden kysymyksiä löytyy heti Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun aloittamisen ajalta (1999) aina vuoden 2017 marraskuun alkuun. Taulukossa 2. tarkastellaan lastenkirjallisuutta koskevien kysymysten määrää vuosittain. Koska tämä kyseinen vuosi on vielä kesken, vuoden 2017 kysymyksiä tulee vielä varmasti lisää (Taulukko 2., 33).

Taulukko 2. Lastenkirjallisuuden kysymysten määrät vuosina 1999-2017.

<i>Vuodet</i>	<i>Kysymysten määrä</i>	<i>%</i>
1999	9	1,29 %
2000	18	2,58 %
2001	9	1,29 %
2002	22	3,15 %
2003	19	2,72 %
2004	27	3,85 %
2005	29	4,15 %
2006	45	6,44 %
2007	58	8,30 %
2008	35	5,00 %
2009	32	4,58 %
2010	32	4,58 %
2011	43	6,15 %
2012	42	6,01 %
2013	63	9,01 %
2014	58	8,30 %
2015	45	6,44 %
2016	52	7,44 %
2017	61	8,72 %
<i>Yhteensä</i>	699	100 %

Taulukosta näkee, että kysymysten määrä vaihtelee vuosittain, joskin joitakin tilastopiikkejä näkyy tiettyinä vuosina. Näiden piikkien syytä ei kuitenkaan tässä opinnäytetyössä tutkita. Vuonna 2013 kysyttiin tähän asti eniten kysymyksiä lastenkirjallisuudesta (63 kysymystä). Kuluvan vuoden (2017) kysymysten määrä voi vielä kasvaa, mutta ne tiedot eivät tähän opinnäytetyöhön ehtineet. Todennäköistä kuitenkin on, että vuonna 2017 lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä tulee eniten.

7.4 Analyysi nuortenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä

Nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä Kysy kirjastonhoitajalta –palvelusta löytyi 599. Nämäkin kysymykset lajiteltiin kahdeksaan ryhmään. Taulukossa 3. kysymysten määrät ryhmittäin on jälleen lajiteltu suurimmasta pienimpään.

Taulukko 3. Nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset suuruusjärjestyksessä.

Ryhmät	Kysymysten määrä	%
Tietty kirja	189	31,55 %
Kirjailijat	115	19,20 %
Kirjasarjat	94	15,69 %
Lukusuositukset	74	12,36 %
Muut	46	7,68 %
Genre/Aihe	30	5,01 %
Koulutehtävä	29	4,84 %
Saatavuus	22	3,67 %
Yhteensä	599	100 %

Myös nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä läpikäydessä suurimmaksi ryhmäksi nousi *Tietyn kirjan etsiminen* -ryhmä. Näissäkin kysymyksissä etsittiin teoksia menneisyydestä. Vaikuttaa siltä, että kysyjät muistivat kirjan juonet paremmin, kun he olivat hieman vanhempia, kuten esimerkiksi tämä tietyn fantasiateoksen etsijä.

Etsin sellaista nuorten kirjaa jossa on kolme nuorta naista, ja jokaisen nimi vittaa johonkin jalokiveen ja jossain vaiheessa he saavat kyseiset jalokivet. Ehkä. Ja näillä tytöillä on jokinlainen kohtalo tehdä jotain. Muistaakseni kirjan on kirjoittanut joku nuori ranskalainen naiskirjailija. Kirja ei ole kovin vanha, ehkä noin 5 vuotta sitten kirjoitettu.

Kirjailijoita koskevat kysymykset -ryhmä oli toiseksi suurin ryhmä kysytyjen kysymysten osalta. Osa kysymyksistä oli kirjailijasta löytää tietoa. Kirjailija Carolyn Keenestä (pseudonyymi) kysyttiin peräti kolme eri kysymystä, kuten esimerkiksi: ”Miksi ”Neiti Etsivän” kirjailijat ovat ottaneet nimekseen Carolyn Keene, vaikkei häntä ole olemassakaan?”

Kirjasarjoja koskevat kysymykset -ryhmään tuli kysymyksiä nuortenkirjallisuudesta huomattavasti enemmän (58 kysymystä), kuin lastenkirja-aiheisissa kysymyksissä. Erityisesti sarjojen seuraavan osan saapumisesta esitettiin kysymyksiä, kuten esimerkiksi: ”Milloin seuraava Animorphs, eli osa 21, saapuu Suomeen? Olen tässä kuumeisesti odotellut.” Myös sarjojen koosta kyseltiin, kun joku halusi selvittää: ”Miten suuri on Nuorten Toivekirjaston kirjasarja eli numerot yhdestä mihin asti?”

Lukusuositusten pyytäminen -ryhmään tuli nuortenkirjallisuuden kysymyksiä hie- man vähemmän, kuin lastenkirjallisuudessa (63 kysymystä). Tällä kertaa suurin osa kysyjistä oli nuoria, jotka halusivat jotain uutta luettavaa. Kysyjistä löytyi kyllä aikuisia, jotka tiedustelivat nuorten puolesta, rajaten kuitenkin aineistoa: ”Nuoriso haluaisi lukea kotimaista kirjallisuutta. Ovat iältään 14 ja 16 v. Eikä mielellään mitään taikuu/vampyyrijuttuja. Osaatko suositella?”

Muut kysymykset -ryhmä oli pienempi, mutta kysymykset sitä monimutkaisempia, kuten esimerkiksi: ”Mistä R.L Stine saa kaikki sekopäiset ja hyvät juoni-ideat?” Myös nuortenkirjallisuuden syvin olemus kiinnosti yhtä kysyjää.

Mitkä on nuortenkirjallisuuden tyypillisiä piirteitä? Tyypillisiä aiheita? Tapahtumapaikkoja ja- aikoja? Juoni rakenne? Tyypillisiä päähenkilön ongelmia?

Tiettyyn genreen tai aiheeseen liittyvät kysymykset -ryhmässä kysymysten määrä oli kuitenkin vähäinen verrattuna muihin kysymyksiin. Kuitenkin kysyjät ovat kysymysten tyylistä päätellen ennemminkin nuoria, kuin aikuisia. Kysymykset olivat paljon kypsempiä kuten esimerkiksi: ”Mitä biseksuaalisuutta tai homoseksuaalisuutta avoimesti käsittelevää nuorten tai nuorten aikuisten kaunokirjallisuutta on ilmestynyt suomeksi (alkuperäiskieli)?”

Koulutehtäviin liittyvät kysymykset -ryhmä oli nuortenkirjallisuuden kysymyksissä toiseksi vähiten kysytty, joskin eroa lastenkirjallisuuden kysymyksiin on vain 10 kysymyksen verran. Kysymykset olivat myös lyhyempiä, kuten esimerkiksi: ”Tahtoisin tietoa Thomas Brezinasta kirjailijaprojektiin.”

Kirjan saatavuutta kirjastosta koskevat kysymykset -ryhmään kuuluvia kysymyksiä oli kaikkein vähiten nuortenkirjallisuudessa, mutta vain 11 kysymystä vähemmän,

kuin lastenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä vastaavassa ryhmässä. Nuortenkirjallisuuden kysymykset olivat kuitenkin entistä tarkempia, kuten esimerkiksi: ”Mistä kirjastosta löytyisi eniten nuorten kirjoja norjaksi?”

Myös nuortenkirjallisuuden kysymyksiä löytyi Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun aloittamisen ajalta (1999) aina tämän vuoden (2017) marraskuun alkuun. Taulukossa 4. tarkastellaan nuortenkirjallisuutta koskevien kysymysten määrää vuosittain.

Taulukko 4. Nuortenkirjallisuuden kysymysten määrät vuosina 1999-2017.

<i>Vuodet</i>	<i>Kysymysten määrä</i>	<i>%</i>
1999	14	2,34 %
2000	21	3,51 %
2001	12	2,00 %
2002	21	3,51 %
2003	9	1,50 %
2004	24	4,01 %
2005	37	6,18 %
2006	88	14,69 %
2007	83	13,86 %
2008	39	6,51 %
2009	31	5,18 %
2010	23	3,84 %
2011	42	7,01 %
2012	27	4,51 %
2013	21	3,51 %
2014	49	8,18 %
2015	18	3,01 %
2016	20	3,34 %
2017	20	3,34 %
<i>Yhteensä</i>	599	100 %

Taulukosta näkee, että nuortenkirjallisuutta koskevien kysymysten määrä vaihtelee myös vuosittain. Eniten kysymyksiä kysyttiin vuonna 2006 (88 kysymystä), mutta

myös seuraavana vuonna (2007) kysyttiin paljon (83 kysymystä) kysymyksiä nuortenkirjallisuudesta.

7.5 Analyysi lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä

Yhteensä lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa kysyttiin 1298. Taulukossa 5. kaikkien kysymysten määrät ryhmitäin on lajiteltu suurimmasta pienimpään.

Taulukko 5. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden kysymykset suuruusjärjestyksessä.

Ryhmät	Kysymysten määrä	%
Tietty kirja	497	38,29 %
Lukusuositukset	211	16,26 %
Kirjailijat	174	13,41 %
Kirjasarjat	130	10,01 %
Muut	113	8,71 %
Genre/Aihe	70	5,40%
Saatavuus	55	4,23 %
Koulutehtävä	48	3,69 %
Yhteensä	1298	100 %

Kuten ylläolevasta taulukosta näkee, Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa kysyttiin eniten apua jonkin tietyn lasten- tai nuortenkirjan etsintään, sillä melkein 40 % kysymyksistä koskivat sitä. Tämä osui n. keskiarvoon, sillä lastenkirjallisuuden kysymyksistä n. 32 %, ja nuortenkirjallisuuden kysymyksistä n. 44 % koskivat tätä aihealuetta. Myös lukusuosituksia pyydettiin runsaasti, samoin kuin haluttiin tietoa kirjailijoista. Vähiten Kysy kirjastonhoitajalta –palvelua käytettiin esitelmien, koulutehtävien, gradujen tai tutkielmien tekoon, sillä niitä oli alle 4 % kaikista lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevista kysymyksistä. Myös tämä osui jotakuinkin keskiarvoon, sillä lastenkirjallisuuden kysymyksistä n. 3 % ja nuortenkirjallisuuden kysymyksistä n. 5 % koski aineiston kyselyä koulu- tai opiskelutehtävää varten.

Taulukkoon 6. on koottu vuosien 1999–2017 marraskuun alun lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset vuosittain.

Taulukko 6. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden kysymykset vuosina 1999-2017

<i>Vuodet</i>	Kysymysten määrä	%
1999	23	1,77 %
2000	39	3,00 %
2001	21	1,62 %
2002	43	3,31 %
2003	28	2,16 %
2004	51	3,93 %
2005	66	5,08 %
2006	133	10,25 %
2007	141	10,86 %
2008	74	5,70 %
2009	63	4,85 %
2010	55	4,24 %
2011	85	6,55 %
2012	69	5,32 %
2013	84	6,47 %
2014	107	8,24 %
2015	63	4,85 %
2016	72	5,55 %
2017	81	6,24 %
<i>Vuodet</i>	1298	100 %

Taulukosta näkee, että lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevien kysymysten määrä vaihtelee vuosittain, vaikka muutamia tilastopiikkejäkin on. Eniten kysymyksiä kysyttiin vuonna 2006 (133 kysymystä) ja 2007 (141 kysymystä), mutta myös vuonna 2014 kysymysten määrä (107 kysymystä) nousi yli sadan.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, millaisia lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa kysyttiin. Samalla oli myös tarkoitus analysoida, pystyikö kysymyksestä näkemään, jos kysyjä oli aikuinen. Palvelun arkistoista kerättiin tutkittavaa aineistoa, kysymyksiin laitettavien asiasanojen avulla. Yhteensä analysoitavia kysymyksiä oli 1298, joista lastenkirjallisuutta koski 699 kysymystä ja nuortenkirjallisuutta taas 599 kysymystä. 124 kysymyksessä käytettiin sekä lasten-, että nuortenkirjallisuuden asiasanaa. Työssä esitellään myös Kysy kirjastonhoitajalta –palvelua, sekä esitellään muita samankaltaisia kysy-palveluita niin Suomessa, kuin ulkomaillaakin. Lisäksi kerrotaan hieman lasten- ja nuortenkirjallisuudesta yleensä, mistä siitä saa tietoa, sekä miten lapset ja nuoret etsivät tietoa verkosta. Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin aineistolähteistä sisällönanalyysia ja määrällistä analyysia.

Idea tähän opinnäytetyöhön löytyi Theseuksesta, jossa julkaistaan ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä ja muita julkaisuja. Kysy kirjastonhoitajalta –palvelusta on tehty vain yksi opinnäytetyö (Taskinen, 2013). Taskisen opinnäytetyö käsitteli fantasia- ja tieteiskirjallisuutta koskevia kysymyksiä Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa. Palvelun kysytyjen kysymysten arkistoa selatessa kävi ilmi, että siellä on todella paljon lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Samaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä voi kysyä myös Lastenkirjainstituutin sivuilta. Myöskin se asia kävi selväksi, että lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevia kysymyksiä kysyivät sekä aikuiset että lapset ja nuoret.

Tutkimusmenetelminä käytetyt aineistolähtöinen sisällönanalyysi ja määrällinen analyysi sopivat hyvin tämän opinnäytetyön tekemiseen. Kumpikin analyysimenetelmä osoittautui helppokäyttöiseksi. Sisällön analyysillä käytiin läpi lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset ja lajiteltiin ne kahdeksaan ryhmään. Sisällön erittelyssä taas käytiin ryhmät läpi ja ilmoitettiin taulukoissa, kuinka suuriin ryhmiin lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevat kysymykset jakautuivat erikseen ja yhdessä, niin numeerisesti, kuin prosentuaalisesti (ks. taulukot 1 – 6, 30 – 38). Lopuksi ryhmien nimet, joihin kysymykset on jaettu. Taskisella (2013) näitä oli yksi enemmän,

kuin tässä opinnäytetyössä. Tämä poisjäänyt kysymys koski kirjojen suomentaamista, josta esitettiin melko vähän kysymyksiä. Ne kysymykset, mitä Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa olivat, jaettiin joko tiettyjä kirjoja- ja kirjailijoita koskevien kysymysten ryhmiin, riippuen siitä, oliko kysymyksen pääpaino teoksessa vai tekijässä.

Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa kysyttiin eniten apua *tiettyjen kirjojen etsintään*, eli 497 kysymyksen verran, mikä vastasi 38,89 % kysymyksistä (Taulukko 5., 36). Suurin osa kysymyksistä oli nuorten tai aikuisten tekemiä, sillä ne koskivat lasten- ja nuorten kirjoja, joita kysyjät olivat lukeneet, tai mitä heille oli luettu lapsuudessa/nuoruudessa. Se, että näitä kysymyksiä kysytään Kysy kirjastonhoitajalta –palvelussa, saattaa johtua siitä, ettei kaikissa kirjastossa pääse selaamaan varastoa, missä usein vanhoja lasten- ja nuortenkirjoja säilytetään. Vanhoista kirjoista ei ole myöskään kuvia kirjastojen tietokannoissa. Myöskään verkossa ei välttämättä ole tietoja vanhoista kirjoista. Kysymyksissä usein kerrottiin pätkiä kirjojen sisällöstä, sekä ulkoisista seikoista. Myös sellaisia kysymyksiä oli, joissa tiedusteltiin tietystä kirjasta vahvistusta, kuten päähenkilöiden nimiä tai mahdollisia tapahtumia.

Seuraavaksi eniten kysymyksiä tuli *lukusuositukseen* (16,26 %). Suurin osa kysyjistä oli tässä ryhmässä joko perheellisiä aikuisia, jotka halusivat lapsilleen luku-suosituksia, tai sitten opettajia, jotka etsivät oppilailleen jotain uutta yhdessä luokan kanssa-luettavaa. *Kirjailijoista* kysyttiin kolmanneksi eniten kysymyksiä (13,41 %). Näistä kysymyksistä ei juurikaan voinut päätellä, olivatko kysyjät aikuisia, vai lapsia ja nuoria. Neljänneksi eniten haluttiin tietoa *kirjasarjoista* (10,01 %). Niistäkään ei juuri selvinnyt kysyjien ikä. *Muita* kysymyksiä kysyttiin kuudenneksi eniten (8,71 %), ja niistä huomasi, että suurin osa oli joko lapsen tai nuoren tekemiä. Tämä kävi ilmi kysymyksissä käytettävästä kielestä, sekä kirjoitusviheistä. Listan loppupäähän sijoittuivat kysymykset, jotka koskivat *genreä* (5,40 %), *saatavuutta* (4,23 %) ja apua *koulutehtäviin* (3,69 %). Viimeisten kysymysten vähäinen määrä yllätti, sillä olisi luultu sekä lasten ja nuorten että aikuistenkin käyttävän Kysy kirjastonhoitajalta –palvelua koulutehtävien, esitelmien, tutkimusten ja gradujen tiedonhakuun. Vaikka palvelusta ei tulisikaan suoraa ja täydellistä vastausta kysymykseen, saa kysyjä parhaassa tapauksessa vinkkejä, mistä tarvittavaa tietoa löytää.

Opinnäytetyön tekemisen aikaan Kysy kirjastonhoitajalle –palvelussa oli kysymyksiä vuodesta 1999 vuoden (2017) marraskuulle, eli 18 vuoden ajalta. Tässä opinnäytetyössä laskettiin myös, kuinka paljon kunakin vuonna kysyttiin lasten-, nuorten-, sekä kumpaankin kirjallisuuteen liittyviä kysymyksiä (Taulukko 6., 37). Vain kolmena vuonna kysyttiin yli sata kysymystä: 2006 (133), 2007 (141) ja 2014 (107). Palvelun alkuvuosina (1999–2003) kysyttiin alle 50 kysymystä lasten- ja nuortenkirjallisuudesta. Lisäksi vuonna 2010 kysymysten määrä laski, mutta vain 55 kysymyksen. Prosentuaalisesti eniten kysymyksiä lastenkirjallisuudesta kysyttiin vuonna 2013 (9,01 %) (Taulukko 4., 32) ja nuortenkirjallisuudessa vuonna 2006 (14,69 %) (Taulukko 2., 35). Syitä kysymysten suureen määrään noina vuosina ei ole tiedossa, koska niistä ei ole tehty minkäänlaista tutkimusta.

Lastenkirjallisuudesta kysyttiin enemmän kysymyksiä kuin nuortenkirjallisuudesta. Kysymykset koskivat useasti tiettyjä kirjoja, lukusuosituksia ja muita, toisiin ryhmiin kuulumattomia asioita. Nuortenkirjallisuuden kysymyksiä taas tuli tietyn kirjan lisäksi kirjailijoista ja kirjasarjoista. Kummankin kirjallisuuden kysyjät vaikuttivat tietävän, mistä etsiä apua, kun jokin teos oli hukassa, eikä omasta muistista ollut apua. Se, mistä he tämän tiedon saivat, ei selvinnyt tätä tutkimusta tehtäessä. Kysyjä myös löytyi laidasta laitaan, sillä joukossa oli lasten- ja nuorten lisäksi aikuisia, opettajia ja muita lasten- ja nuorten kanssa työskenteleviä henkilöitä, kuten neuvolatyöntekijä. Eräs kysymyksen lähettäjä kertoi olevansa Celian asiakas, ja tarvitsevansa apua joskus lukemiensa kirjojen löytämiseen. Monet kysyjät kertoivat usein joko ikänsä (lapset ja nuoret) tai lapsiensa iät, pyytäessään lukusuosituksia. Ainoastaan yhdessä viestissä kysyjä kertoi nimensä (mikä on kiellettyä), mutta kysymys oli silti kaikkien näkyvillä. Nopealla silmäyksellä vaikutti, että joissain kysymys-ryhmissä oli enemmän aikuisia, kuin lapsia kysyjinä. Tarkkaa tietoa asiasta ei kuitenkaan saada, koska kaikki kysyjät eivät ilmoittaneet ikänsä, tai että ovatko he vanhempia. Lisäksi se, oliko tekstissä kirjoitusvirheitä, tai että käytettiinkö tekstissä sivistyssanoja, ei kerro kysyjien iästä paljoakaan. Esimerkiksi lukihäiriöstä kärsivä aikuinen voi kirjoittaa kysymyksen, joka on täynnä kirjoitusvirheitä. Samalla tavalla nuori voi vanhemmalta, käyttäessään 'aikuisempaa' -kieltä.

Kysy kirjastonhoitajalta –palvelusta voisi tehdä vielä muitakin opinnäytetöitä, sillä siellä on yli 34 000 kysymystä. Jatkoa tähän tutkimukseen taas voisi tehdä esimerkiksi kyselyllä, jossa selvitettäisiin miten lapset, nuoret ja aikuiset ovat löytäneet Kysy kirjastonhoitajalta palvelun.

LÄHTEET

- Aitonurmi, T. 11.3.2017. Nuortenkirjallisuustiedon hakeminen Kirjasammosta – miten löydän kiinnostavia kirjoja? [Verkkosivu]. Kirjasampo: Sivupiiri. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://www.kirjasampo.fi/fi/node/4691#.Wgb9jYhx3IX>
- Bibblan svarar. Ei päivämäärää. Kuinka moni ruotsalainen omistaa television? Miksi propelli on lentokoneen etuosassa mutta veneen takaosassa? Miten puuhun rakennetaan maja? Mistä haluat lisää tietoja? [Verkkosivu]. Malmö: Bibblan svarar.se. [Viitattu 5.11.2017]. Saatavana: <http://bibblansvarar.se/fi/content/how-many-swedes-have-tv-why-propeller-positioned-front-aircraft-back-boat-how-do-you-build>
- Granlund, N. 11.2.2016. Kysy kirjastonhoitajalta 2015. [Verkkosivu]. Helsinki: Kirjastot.fi. [Viitattu 5.10.2017]. Saatavana: https://www.kirjastot.fi/node/48163?language_content_entity=fi
- Granlund, N. 24.1.2017. Kysy kirjastonhoitajalta 2016. [Verkkosivu]. Helsinki: Kirjastot.fi. [Viitattu 5.10.2017]. Saatavana: <https://www.kirjastot.fi/uutiset/ajankoh-taista/kysy-kirjastonhoitajalta-2016-94272>
- Granlund, N. 8.9.2017. Kysy Kirjastonhoitajalta-verkkopalvelun historia. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Krista Vabamägi. [Viitattu 19.9.2017].
- Granlund, N. 1.11.2017. Lisätietoa Kysy Kirjastonhoitajalta-verkkopalvelusta. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Krista Vabamägi. [Viitattu 4.11.2017]
- Heikkilä-Halttunen, P. 2015. Lue lapselle! Opas lasten kirjallisuuskasvatukseen. Jyväskylä: Atena.
- Helsingin kaupunginkirjasto. 2005. Taustaa. [Verkkosivu]. Helsinki: Kysy mitä vain. [Viitattu 4.11.2017]. Saatavana: <https://web.archive.org/web/20060501232418/http://igs.kirjastot.fi/Page/4ad73d42-ce5a-4e94-a651-c3f83d82371a.aspx>
- Helsingin kaupunginkirjasto. 2017. Tietoa palvelusta. [Verkkosivu]. Helsinki: Kysy.fi. [Viitattu 4.11.2017]. Saatavana: <http://www.kysy.fi/tietoa-palvelusta>
- Hosiaislouma, Y. 2003. Kirjallisuuden sanakirja. Juva: WSOY.
- IBBY Finland ry. Ei päiväystä. Kansainvälinen organisaatio. [Verkkosivu]. ibbyfinland.wordpress.com. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <https://ibbyfinland.wordpress.com/kansainvalinen-organisaatio/>

- IBBY Finland ry. Ei päiväystä. Yhdistys. [Verkkosivu]. ibbyfinland.wordpress.com. [Viitattu 11.11.2017]. Saatavana: <https://ibbyfinland.wordpress.com/yhdistys/>
- JIBBO. 26.1.2015. Tiedonhaku netistä. [Verkkosivu]. [Jibbo.net](http://www.jibbo.net). [Viitattu 11.11.2017]. Saatavana: <http://www.jibbo.net/tietopankki/nettielamaa/tiedonhaku/>
- Kananen, J. 2014. Verkkotutkimus opinnäytetyönä: laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu.
- Karasma, K & Suvilehto, P. 2013. Ihmejuttuja ja tavattomia tarinoita: Lasten- ja nuortenkirjallisuuden maailma. Vantaa: Avain.
- Kirjastot.fi. 16.11.2011. Runoraitti osaksi Okariino.fi:tä. [Verkkosivu]. Helsinki: Kirjastot.fi. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: https://www.kirjastot.fi/tiedotteet/runoraitti-osaksi-okariino-fit%C3%A4-c5daa4?language_content_entity=fi
- Kirjastot.fi. Ei päiväystä. Okariino.fi – mediapuisto 3-6-vuotiaille. [Verkkosivu]. Helsinki: Kirjastot.fi. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: https://www.kirjastot.fi/mediakasvatus/okariino?language_content_entity=fi
- Kirjastot.fi. Ei päiväystä. Toimituksen yhteystiedot. [Verkkosivu]. Helsinki: Kirjastot.fi. [Viitattu 15.11.2017]. Saatavana: <https://www.kirjastot.fi/info>
- Koordinaatti. Ei päiväystä. Koordinaatti. [Verkkosivu]. [Koordinaatti.fi](http://www.koordinaatti.fi). [Viitattu 11.11.2017]. Saatavana: <http://www.koordinaatti.fi/fi/koordinaatti>
- Koordinaatti. Ei päiväystä. Koordinaatti.fi: Etusivu. [Verkkosivu]. [Koordinaatti.fi](http://www.koordinaatti.fi). [Viitattu 11.11.2017]. Saatavana: <http://www.koordinaatti.fi/fi>
- Kyllönen, K. 31.5.2011a. Yleisten kirjastojen hankerekisteri: Okariino.fi. [Verkkosivu]. [Hankkeet.kirjastot.fi](http://hankkeet.kirjastot.fi). [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/okariinofi>
- Kyllönen, K. 31.5.2011b. Yleisten kirjastojen hankerekisteri: Sivupiiri.fi. [Verkkosivu]. [Hankkeet.kirjastot.fi](http://hankkeet.kirjastot.fi). [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/sivupiirifi>
- Lastenkirjainstituutti. 2016a. Historia. [Verkkosivu]. Tampere: Lastenkirjainstituutti.fi. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://lastenkirjainstituutti.fi/info/historia>
- Lastenkirjainstituutti. 2016b. Lehdet. [Verkkosivu]. Tampere: Lastenkirjainstituutti.fi. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://lastenkirjainstituutti.fi/kirjasto/lehdet>

- Lastenkirjainstituutti. 2016c. Onnet-tietokanta. [Verkkosivu]. Tampere: Lastenkirjainstituutti.fi. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://lastenkirjainstituutti.fi/kirjasto/onnet-tietokanta>
- Mustola, M. 2014. Lastenkirja. Nyt. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Nuorteneämä. Ei päiväystä. Tiedonhaku netistä. [Verkkosivu]. Nuorteneämä.fi [Viitattu: 11.11.2017]. Saatavana: <https://www.nuorteneama.fi/elavaa-elamaa/netti-ja-media/tiedonhaku-netist%C3%A4-522>
- Sannemann, J. 2009. Tiedonhaku sosiaalisen median aikakaudella. Teoksessa Verho, S. (toim.) Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ.
- Sarmela, M. 23.4.2010. Kysy kirjastonhoitajalta – tietopalvelua kirjastojen yhteisvoimin vuodesta 1999. [Ppt-esitys]. Slideplayer.fi. [Viitattu 6.10.2017]. Saatavana: <http://slideplayer.fi/slide/2895541/>
- Seinäjoen kaupunginkirjasto. 19.9.2011. Seinäjoen koulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelma 2011-2012. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Seinäjoen kaupunginkirjasto. [Viitattu 11.11.2017]. Saatavana: <https://kirjasto.seinajoki.fi/wp-content/uploads/2015/03/Koulun-ja-kirjaston-yhteisty%C3%B6suunnitelma.pdf>
- Sivupiiri. 10.3.2015. Nuorten kirjallisuussivusto Sivupiiri.fi Kirjasampoon! [Verkkosivu]. Kirjasampo: Sivupiiri. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://www.kirjasampo.fi/fi/node/4680#.Wgb9W4hx3IV>
- Sivupiiri. 10.11.2017. Haku: lastenkirjallisuus. [Verkkosivu]. Kirjasampo: Sivupiiri. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <http://www.kirjasampo.fi/fi/search/kulsa/laskirjallisuus#.WgcTLYhx3IU>
- Taskinen, H-K. 2013. "Onko vielä olemassa kirjastoa pelkille fantasia - kirjoille?" Fantasia - ja tieteiskirjallisuuteen liittyvät kysymykset Kysy kirjastonhoitajalta - verkkotietopalvelussa. [Verkko-julkaisu]. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu. Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 7.11.2017]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/66798/Taskinen_HannaKaisa.pdf?sequence=1
- The Library of Congress. Ei päiväystä. Ask a Librarian. [Verkkosivu]. Washington DC: The Library of Congress. [Viitattu 5.11.2017]. Saatavana: <https://www.loc.gov/rr/askalib/>
- Toronto Public Library. 2017. IBBY Collection for Young People with Disabilities. [Verkkosivu]. Toronto: Toronto Public Library. [Viitattu 11.11.2017]. Saatavana: <http://www.torontopubliclibrary.ca/ibby/>
- Tuomo, J. Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uud. p. Helsinki: Tammi.

Verkko YKL. Ei päiväystä. Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä. [Verkkosivu].
ykl.kirjastot.fi. [Viitattu 5.11.2017]. Saatavana: <http://ykl.kirjastot.fi>